

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2007. június 27.)

az Ausztria által a BAWAG-PSK javára nyújtott C 50/2006 (ex NN 68/2006, CP 102/2006) sz. állami támogatásról

(az értesítés a C(2007) 3038. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles.)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2008/263/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

- (2) A Bizottság 2006. május 30-án kelt levelében további tájékoztatást kért Ausztriától. Az osztrák hatóságok 2006. június 16-án kelt levelükben válaszoltak.

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

- (3) 2006. június 27-én és december 4-én az osztrák hatóságok és a BAWAG-PSK képviselői tárgyalásokat folytattak. E találkozókhoz kapcsolódóan Ausztria 2006. július 18-án és szeptember 21-én kelt leveleiben kiegészítő információkat küldött.

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

- (4) A Bizottság 2006. november 22-én kelt levelében értesítette Ausztriát arról szóló határozatáról, hogy megindítja a Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást.

tekintettel az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾,

miután az érintett feleket az említett cikkeknek ⁽²⁾ megfelelően felkérte észrevételeik megtételére,

- (5) E határozatnak az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában ⁽³⁾ való megjelentetésével felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére, véleményeket azonban nem kapott.

mivel:

- (6) A Bizottság felvilágosítást kérő levelére Ausztria 2006. december 31-én és 2007. január 31-én kelt leveleiben további információkat küldött.

I. ELJÁRÁS

(1) A *Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse Aktiengesellschaft* (a továbbiakban „BAWAG-PSK”) pénzügyi nehézségeivel kapcsolatos sajtótudósítások megjelenése után a Bizottság 2006. május 5-én küldött levelében felvilágosítást kért Ausztriától. A Bizottság ugyanezen a napon levelet kapott az osztrák hatóságoktól a szövetségi állam BAWAG-PSK számára nyújtott kezességvállalásáról szóló információkkal.

- (7) 2007. február 28-án, március 30-án, április 25-én és május 8-án tárgyalások folytak az osztrák hatóságok, a BAWAG-PSK és a Cerberus képviselői között. Ezek alapján Ausztria 2007. március 28-án, április 19-én, május 4-én, május 21-én és május 31-én, valamint június 13-án kelt leveleiben további felvilágosításokkal szolgált.

⁽¹⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o. A 2003. évi csatlakozási okmánnyal módosított rendelet.

⁽²⁾ HL C 232., 2006.12.30., 11. o.

⁽³⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

II. HÁTTÉR

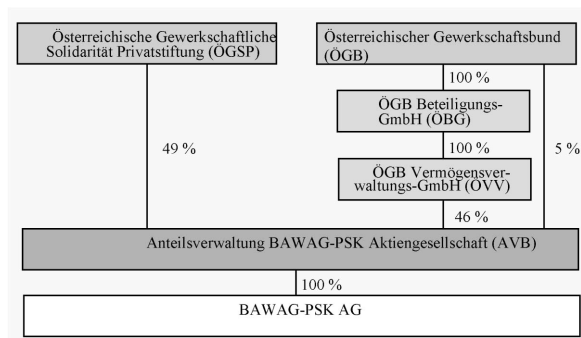
BAWAG-PSK

- (8) A BAWAG-PSK Ausztria negyedik legnagyobb bankja. A bankszektorban és a finanszírozás területén működő, tőzsdén nem jegyzett vállalatcsoportként Ausztriában és azon kívül a pénzügyi szolgáltatások minden területén folytat tevékenységet. Ő működteti a legnagyobb, központilag irányított belföldi fiókhálózatot (mintegy 157 BAWAG- és 1 300 postafiók) és 1,2 millió magán- és több mint 60 000 vállalati ügyféllel rendelkezik. 2005. december 31-én mérlegfőösszege 57,9 milliárd EUR volt, míg betétállománya mintegy 18 milliárd EUR összeget tett ki.
- (9) Az alábbi 1. táblázat a BAWAG-PSK 2004–2006 közötti mutatószámairól nyújt áttekintést:

1. táblázat

BAWAG-PSK	Mérlegfőösszeg (milliárd EUR)	Alkalmazotti létszám	Betéti állomány (milliárd EUR)	Működési eredmény (millió EUR)	Mérleg szerinti eredmény (millió EUR)
2004	56,3	6 275	18,7	280	160,3
2005	57,9	6 632	18,2	217	6,2
2006	50,8	6 670	14,6	140	40,4

- (10) A BAWAG-PSK 2006-ig közvetlenül az Österreichischer Gewerkschaftsbund (ÖGB) ⁽⁴⁾ kizárólagos tulajdonában volt. A bank története 1922-ig nyúlik vissza, amikor az „Arbeiterbank” a szakszervezetek és fogyasztási szövetkezetek pénzállományának kezelése céljából megalakult. A bankot az osztrák szakszervezetek a második világháború után nyitották meg újra.
- (11) 2005 decemberében a BAWAG-PSK tulajdonosi szerkezete a következő képet mutatta:

⁽⁴⁾ Az ÖGB közvetlenül 51 %-os és közvetlenül – magánalapítványán, a Stiftung Österreichische Gewerkschaftliche Solidarität Privatstiftungon („ÖGSP”) keresztül – 49 %-os részesedéssel bírt. Az ÖGB az ÖGSP alapítója.

- (12) 2005. augusztus 1-jén (szétválási és átvételi szerződés) a BAWAG teljes banküzletágát elkülönítette. A BAWAG-banküzletág egy új társaságba, az új BAWAG-PSK-ba került át. Az átruházó társaság, a BAWAG bejegyzett cégnevét ezt követően AVB-re módosították. Az AVB-ben (korábban BAWAG) maradó eszközök az értékpapírok mellett lényegében a BAWAG-PSK-ben lévő 100 %-os tulajdonhányadból állnak. Az AVB mérlegében a forrásoldalon maradt a BAWAG hitelintézetekkel szembeni kötelezettségeinek [...] ^(*) milliárd EUR összegű része, valamint a BAWAG sajtótokjének egy része.

- (13) 2005. december 31-én a BAWAG-PSK közvetett és közvetlen rész tulajdonosokkal szembeni követelése [...] milliárd EUR ⁽⁵⁾ összeget tettek ki. Ezeknek a követeléseknek a valós értéke elsősorban a BAWAG-PSK-ban lévő tulajdonrészek értékesítéséhez elért ár mértékétől függött. A követelések teljes valós értékének eléréséhez a potenciális vevőnek mintegy [...] milliárd EUR ⁽⁶⁾ összegű befektetést kellett volna eszközölnie.

- (14) A BAWAG-PSK a belföldi piacot öt fő üzletágra bontja fel:

a) a magánügyfelek üzletága a Retail-üzletágot, a postafiókokon keresztül történő forgalmazást, a mobil értékesítést és az e-banking szolgáltatásokat tartalmazza. Ezen ügyfelek esetében alkalmazott keresőkről és kis- és középvállalkozásokról van szó,

b) a vállalati ügyfelek üzletága intézményi ügyfeleket és társadalombiztosítási intézeteket, valamint nemzeti és nemzetközi nagyvállalatokat foglal magában. Ehhez az üzletághoz legalább 4 millió EUR mérleg szerint forgalommal rendelkező ausztriai illetőségű ügyfelek tartoznak,

c) az állami szektor szegmense mindenekelőtt a szövetségi kormány, a szövetségi tartományok és az osztrák városok számára nyújtandó hitelezési és pénzügyi szolgáltatásokat foglalja magában,

^(*) Vállalati titok.

⁽⁵⁾ E követelések oroszánrészt két nem biztosított hitel képezte, amelyeket az AVB összesen 1,531 milliárd EUR összegben folyószámla-túllépési hitelek formájában nyújtott, valamint két összesen [...] millió EUR összegű, ÖGSP számára folyószámla-túllépési hitelek formájában nyújtott hitel.

⁽⁶⁾ Az eladási ár és a BAWAG-PSK-hoz szükséges tőkebefektetés összege.

- d) a tőkepiaci szegmenshez a csoport treasurytevékenységei és különösen a bankkönyv, valamint a vagyon-és alapkezelés és a kötvénykibocsátási tevékenység eredménye rendelhető hozzá,
- e) az ingatlan- és lízingüzletág az ezeken a területeken működő leányvállalatok eredményét és a mindennek-lőtt vállalati ügyfelek számára ingatlanprojektekhez nyújtott hitelfinanszírozások eredményét tartalmazza.
- (15) A BAWAG-PSK ausztriai piaci részesedései termékek szerinti felosztásban 2005-ben a következőképp alakultak (2. táblázat):

2. táblázat

Termékek üzletágak szerint		Piaci részesedés
Betétüzletág belföldi ügyfelekkel	Lakossági ügyfelek	12 %
	Vállalati ügyfelek	8 %
Hitelüzletág belföldi ügyfelekkel, beleértve a jelzáloghiteleket	Lakossági ügyfelek	6 %
	Vállalati ügyfelek	8 %
	Állami szektor	25 %
Hitelkártya-üzletág (lakossági ügyfelek)	Betéti kártyák	13 %
	Hitelkártyák	11 %
Lízingüzletág		7 %
Tőkepiaci üzletág		5 %

- (16) A BAWAG-PSK-nak, mint az állami szektor számára banki szolgáltatásokat nyújtó [...] banknak erős a pozíciója. A kormányzati átutalások és a közalkalmazotti illetmények kifizetésének [...] ezen a bankon keresztül történik.
- (17) A BAWAG-PSK továbbá a BAWAG Versicherung AG és a PSK Versicherung AG⁽⁷⁾ társaságokon keresztül a biztosítási üzletágban és a BAWAG-PSK Immobilien AG, a Schuhhandelskette Stiefelkönig és a Fernsehsender ATV Privat-TV Services társaságokon keresztül a bankon kívüli szolgáltatások területén is működik.

⁽⁷⁾ A BAWAG Versicherung AG és a PSK Versicherung AG az osztrák életbiztosítási piacon [...] %-os részesedéssel rendelkezik.

- (18) A bank nemzetközi szinten is terjeszkedett. A külföldi kirendeltségek eszközeinek aránya az 1995. évi kb. [...] %-ról 2004-ben kb. [...] %-ra, illetve a leányvállalatokat is beszámítva valamivel több mint [...] %-ra növekedett. A bank a Cseh Köztársaságban, Szlovákiában, Szlovéniában, Magyarországon, Máltán és Líbiában rendelkezik leányvállalatokkal vagy részesedésekkel. Piaci részesedése az új tagállamokban azonban alacsony.
- (19) 2006. december 30-án az ÖGB a BAWAG-PSK-t eladta a Cerberus Capital Management L.P. amerikai befektetési konszern egy konzorciumának (a továbbiakban: „a konzorcium”) ⁽⁸⁾. Az ügylet a halasztó hatályú szabályozási és versenyhivatali engedélyek megadása után 2007. május 15-én zárult le. A vételár [...] milliárd EUR. Ezenfelül a konzorcium [...] millió EUR tőkeemelését ígért.

A BAWAG-PSK pénzügyi nehézségei

- (20) A BAWAG-PSK gazdasági nehézségei alapvetően a korábbi vezetés néhány tagja által végrehajtott két speciális ügyletre, a „karibi ügyletekre” és a „Refcóra” vezethetők vissza. E speciális ügyleteket az tette lehetővé, hogy elégtelen volt a kockázat-ellenőrzés és a résztvevők szándékosan megkerülték a hatályos ellenőrzési eszközöket.

„Karibi ügyletek”

- (21) A „karibi ügyleteket” lényegében 1995 és 2001 között kötötték. 1995-től 1998-ig először három ütemben a dublini BAWAG International Finance cégen keresztül Kajmán-szigeteken bejegyzett társaságoknak összesen 550 millió USD összeget utaltak át. 1998-ban még egy további 89 millió USD összegű hitelt nyújtottak. 1998 szeptemberében a vállalkozás úgy nézett ki, hogy a BAWAG-PSK dublini leányvállalatán keresztül négy társaságnak különböző beruházások céljából összesen 639 millió USD kölcsönt nyújtott. Ezeket az összegeket a jen USA-dollárral szembeni árfolyamának alakulásával való spekulációra használták. A fedezetül szolgáló harmadik oldalról szolgáltatott sajáttőkereszt és a Senior-Deposit-Agreementből származó eszközöket a spekulációkhoz különbözetként fokozatosan merítették ki, mert az árfolyam nem az elvárások szerint alakult. Az 1998-ig megvalósított finanszírozásokkal kapcsolatban ily módon [...] millió USD teljes veszteség alakult ki.

⁽⁸⁾ A konzorcium a Cerberus European Investments, az Österreichische Post, a Generali Holding Vienna AG, a Wüstenrot Verwaltung- and Dienstleistungen GmbH társaságokból, valamint más pénzintézetekből és magánszemélyekből áll.

- (22) 1998. év végéig további összesen több mint [...] millió USD összegű finanszírozást hajtottak végre és 1999-ben kb. [...] millió EUR-t meghaladó összegű hitelügyletekbe bocsátkoztak, amelyek azonban nem bizonyultak értéklónak. Újra nem következett be a jen várt árfolyam-alakulása; az opciókat, amelyek értéke az idő folyamán nagymértékben lecsökkent, nagy veszteséggel adták el. Az 1999. évi kötelezettségek [...] milliárd EUR-t tettek ki, ahol a kötelezettségek nagymértékű bővülése nagy részben a devizaárfolyam-szerkezetben lévő erős eltolódásokra is visszavezethető volt.
- (23) 1999 végén/2000 elején egy további, utolsó próbálkozásba vágtak bele, hogy az addig elszenvedett veszteségeket ezekből az üzletekből mégis kompenzálják. A korábbi opciókból fennmaradó [...] millió USD-vel együtt további [...] millió EUR-t alapokba fektettek. A befektetéseket ismét jen-swapspekulációkba eszközölték, amely a befektetett eszközök újbóli teljes elvesztését okozta. A 2000. év végén ezen ügyletek alapján [...] milliárd EUR összegű kötelezettség állt fenn. 2001-től kezdődően a veszteségeket gyakran átstrukturálták és részben leírások révén végül 2005 októberére kb. [...] milliárd EUR-ra csökkentették.
- „Refco”
- (24) A BAWAG-PSK üzleti kapcsolata a Refco Group Ltd. LLC (a továbbiakban: „Refco”) ⁽⁹⁾ társasággal 1998-ban kezdődött és 2005 októberéig tartott. Ennek az üzleti kapcsolatnak a központi témái a következők voltak:
- a) a BAWAG-PSK Refcóban lévő részesedése az 1999–2004 közötti időszakban,
- b) ún. Proceeds-Participation-Agreement keretében eszközölt finanszírozások,
- c) a BAWAG-PSK és a Refco együttműködése a mindennapi bank- és értékpapír-üzletág több területén,
- d) a BAWAG-PSK hitelnyújtásai a Refco részére, 1998-ban egy olyan hitellel kezdve, amely a BAWAG-PSK Refcóban lévő részesedésének megszüntetésével összefüggésben 2004-ben visszafizetésre került, a 2005. októberben történt több mint 350 millió EUR összegű hitelnyújtásig. Eközben folyamatosan nyújtott hiteleket a Refcónak vagy Refco-társaságoknak, többek között több nagyon rövid távú hitelt is, amelyek lehetővé tették a Refco számára mérlegének lezárását (ún. „Year-End Transactions”).
- (25) 2006 áprilisában az USA-ban a Refco, a Creditors Committee (a nem biztosított Refco-hitelezők választmánya), a Department of Justice (Amerikai Igazságügyminisztérium) és a Securities and Exchange Commission (SEC, Amerikai Tőzsdéfelügyelet) keresetet nyújtott be a BAWAG-PSK-val szemben. Ennek az eljárásnak a keretében bírói elrendelést követően mintegy [...] milliárd USD összeget zároltak. Végül az Egyesült Államok hatóságai és a Refco-hitelezőkkel folytatott tárgyalásokat követően ezt feloldották.
- (26) A Refcóval fennálló kapcsolatból 2005 végére a BAWAG-PSK számára [...] millió EUR teljes kötelezettség merült fel, amely a következőkből áll:
- 350 millió EUR kölcsönnyújtásból származó értékhelyesbítési szükséglet,
 - [...] millió EUR arany swap ügyletekből származó veszteség,
 - [...] millió EUR elsőrendű fedezett kölcsön (senior secured loan) értékesítésből származó veszteség,
 - [...] millió EUR egyéb ügyletek értékhelyesbítései, valamint
 - felmerülő bírósági költségek.
- (27) Ehhez az összeghez hozzá kellett számítani a [...] millió EUR összegű céltartalékot, amelyet 2006 májusának elején visszamenőleg a Refco-hitelezőkkel való egyezséghez kellett képezni. Így a Refco-ügyletekből 1 004,5 millió EUR összegű hiány keletkezett.
- (28) 2006. június 5-én a BAWAG-PSK megállapodást kötött a Refco-hitelezőkkel. A BAWAG-PSK-nak [...] millió USD-t kellett a Refco hitelezőinek és részvényeseinek fizetnie. Ezenfelül [...] millió USD összegű hitelkövetelésről mondott le. A szerződő felek megállapodtak továbbá, hogy a [...] millió EUR-t meghaladó eladási ár [...] %-át, legfeljebb azonban [...] millió USD-t a Refco hitelezőinek és részvényeseinek kell megfizetni.
- A speciális ügyletek („karibi ügyletek” és „Refco”) hatásai
- (29) 2004-ben mintegy [...] millió EUR összegű, a Karibi-térségből származó követelés leírására került sor.

⁽⁹⁾ A Refco akkoriban az USA legnagyobb határidős és nyersanyag-kereskedője volt.

- (30) A karibi ügyletek veszteségeinek pótlására 2005-ben [...] millió EUR likvid pénzeszköz felhasználására, a 2005. évi átalakítás folyamán 534 millió EUR összegű leírások és 2005 után [...] millió EUR összegű további értékhelyesbítések alkalmazására került sor. [...]. A még fennmaradó [...] millió EUR összeget teljes egészében értékhelyesbítésként könyvelték el.
- (31) 2005 októberében a BAWAG-PSK érintetté vált a Refco-csödben és ugyanekkor váltak ismertté a karibi ügyletekből származó veszteségek.
- (32) Ezek az események az [...] ⁽¹⁰⁾ évi mérlegben [...] milliárd EUR összegű értékhelyesbítésekhez vezettek. A BAWAG-PSK céltartalékok feloldása révén és éves eredményéből csak [...] millió EUR-t tudott fedezni.
- (33) A sajtóban megjelent figyelmeztetések hatására az ügyfelek 2006. április végén/május elején nagy mennyiségű pénzt vontak ki a folyószámlákról és megtakarítási számlákról. 2005. szeptember és 2006. június között a bank zsrószámláin lévő betétek [...] millió EUR-val, a megtakarítási számlákon lévő betétek pedig [...] milliárd EUR-val csökkentek.

III. A VIZSGÁLT INTÉZKEDÉS LEÍRÁSA

- (34) Az ebben a határozatban vizsgált intézkedés egy, a BAWAG-PSK számára nyújtott 900 millió EUR-t meghaladó állami kezességvállalás, amelyet a 2006. május 8-án elfogadott BAWAG-PSK-Sicherungsengesetz (a továbbiakban: „BAWAG-PSK-törvény”) szabályoz. A törvény azt a kikötést tartalmazta, hogy a tulajdonosoknak el kell adniuk a BAWAG-PSK-t egy harmadik személynek.
- (35) Állami kezességvállalás nélkül a BAWAG-PSK nem tudott volna megfelelni az osztrák banktörvény (a továbbiakban: „BWG”) szavatoló és saját tőkére vonatkozó rendelkezéseinek, és nem tudta volna lezárni a 2005. évi mérleget.
- (36) 2006. május 31-én a BAWAG-PSK akkori közvetlen és közvetett tulajdonosai (ÖGB, ÖGSP, ÖBG, ÖVV és AVB) aláírtak egy értékesítési megállapodást, amellyel kötelezettséget vállaltak tulajdonrészeik független harmadik személy részére történő eladására.
- (37) 2006. június 6-án Ausztria és a BAWAG-PSK aláírt egy kezességvállalási megállapodást, amely ezen a törvényen alapul. Ez a kezességvállalással, a feltételekkel, a kezességvállalás díjával, a BAWAG-PSK felelősségével és a kezesség futamidejével kapcsolatos pontosabb adatokat

tartalmazza. Az értékesítési megállapodást mellékelték a kezességvállalási megállapodáshoz.

- (38) Ezenkívül Ausztria és a BAWAG-PSK akkori közvetlen és közvetett tulajdonosai (ÖGB, ÖGSP, ÖBG, ÖVV és AVB) 2006. június 6-i dátummal egy átfogó megállapodást írtak alá. E megállapodás 7. fejezetének 3. cikkében rögzítik az értékesítésből származó bevétel felhasználását. A BAWAG-PSK tulajdonrészeinek értékesítése esetén az értékesítésből származó bevételt a következő elsőbbségi sorrend figyelembevételével kell felhasználni:
- harmadik személy igényeinek teljesítése, az eladás lehetővé tételéhez,
 - a tulajdonosokkal szembeni követelések teljesítése a Refco-ügyben kötött egyezség szerint,
 - az AVB fizetés időpontjában fennálló összes kötelezettségének kiegyenlítése,
 - a BAWAG-PSK összes (egykori) közvetett tulajdonosának a fizetés időpontjában fennálló összes kötelezettségének kiegyenlítése,
 - az Ausztria által vállalt kezesség csökkentése a BAWAG-PSK számára sajáttőke rendelkezésre bocsátásával.
- (39) A kezesség 2007. május 15-én a BAWAG-PSK eladásának befejezésével a konzorciumra szállt át.

A kezességvállalás célkitűzései

- (40) Ausztria információi szerint a kezesség célja a következő volt:
- a BAWAG-PSK helyzetének stabilizálása és megerősítése,
 - a 2005-ös mérleg elkészítésének lehetővé tétele,
 - az értékesítési intézkedések megkezdésének vagy folytatásának elősegítése,
 - BAWAG-PSK jövőorientált működőképességének fenntartása,
 - a befektetők bizalmának megerősítése az osztrák pénzpiac iránt.

⁽¹⁰⁾ [...].

A kezességhez kapcsolódó feltételek

- (41) Az eredeti feltételek szerint a kezesség a BAWAG-PSK értékesítését követő 60 nap után, alapvetően azonban legkésőbb 2007. július 1-jén járna le. Bizonyos feltételek közt azonban lehetőség van a meghosszabbításra.
- (42) A BAWAG-PSK által fizetendő díjat a 2007. június 30-ig tartó időszakra évi 0,2 %-ban, azt követően pedig 1,2 %-ban határozták meg.
- (43) Az Ausztria által nyújtott kezességet csak a következő események halmozott bekövetkezése esetén lehetett lehívni:
- nem sikerült a BAWAG-PSK-t értékesíteni,
 - a BAWAG-PSK-t, annak közvetlen és közvetett tulajdonosait felszólították a fizetésre és vagyoni viszonyaik nyilvánosságra-hozatalára és fizetőképességük erejéig fizetniük kellett,
 - a bank gazdasági fenyegetettsége (a törvény által előírt, saját eszközökre vonatkozó követelmények nem teljesítése) továbbra is fennállt, és
 - a BAWAG-PSK csőd (eladósodás miatti fizetési képtelenség) fenyegette vagy ez már be is következett.
- (44) A kezesség lehívása akkor is megengedett volt, ha csak a kezesség 2007. július 1-jei lejáratára miatt fenyegetett volna fizetési képtelenség; Ausztria a lehívást a kezesség meghosszabbításával háríthatta el. Mindenesetre ehhez a szövetségi kormány határozatára volt szükség.
- (45) A kezesség csak olyan követeléseket fedett le, amelyek a BWG 22. cikkének (2) bekezdése szerinti kivetési alapba beszámíthatók voltak és amelyek a Pénzpiaci Felügyeleti Hatóság (a továbbiakban: „FMA”) rendelete⁽¹¹⁾ szerint besorolásra kerültek.
- (46) Az Ausztria által e kezességvállalási megállapodás szerint vállalt kezesség, a már megtörtént kezességelhívások kivételével, a BAWAG-PSK-törvény 3. cikke (1) bekezdésének értelmében a BAWAG-PSK tulajdonrészeinek harmadik félre történő átruházásával (közvetlen vagy közvetett), legkésőbb azonban 2007. július 1-jén szűnne meg. A BAWAG-PSK-nak megfelelő bizonyító iratok bemutatása mellett minden egyes ilyen tulajdonátruházást haladéktalanul írásban kellett közölnie a szövetségi állammal, amint erről tudomást szerzett. Ha a BAWAG-PSK-törvény 3. cikke (1) bekezdésének értelmében a tulajdonrészek harmadik személynek történő értékesítésének végrehajtásához szükséges lenne, Ausztria a kezességet a BAWAG-PSK indokokkal ellátott kérésére a tulajdonátruházástól számítva legfeljebb 60 nappal, legkésőbb azonban 2007. június 30-ig meghosszabbítaná.
- (47) Ausztria a szövetségi pénzügyminiszteren keresztül (a szövetségi kormány hozzájárulásával) az ebben a megállapodásban vállalt kezességet akkor hosszabbíthatta meg, ha teljesültek a BAWAG-PSK-törvény 1. cikke (2) bekezdésének feltételei. Ausztria egy ilyen hosszabbítást különösen akkor mérlegelhetett, ha a kezesség megszűnése miatt veszélyeztetve lett volna a BAWAG-PSK tartós szanalása vagy értékesítése. A BAWAG-PSK, amint felmerül hosszabbítási igénye, legkésőbb azonban 2007. március 31-ig, megfelelő kérelemmel fordul Ausztriához, amelyben indokolnia és dokumentálnia kell a meghosszabbításhoz szükséges feltételek teljesülését. Amennyiben a kezesség lehívását olyan fenyegető fizetési képtelenséggel támasztanák alá, amely az állami kezesség jövőbeli megszűnésére lenne visszavezethető, Ausztria egy ilyen kezességelhívást azzal tudna megakadályozni, hogy a kezességet annak lejáratára előtt meghosszabbítja. Ebben az esetben egy kezességelhívás következményei nem következnek be.
- (48) Egy további, a kezességvállaláshoz kapcsolódó feltétel a BAWAG-PSK-t és az ÖGB-t arra kötelezte, hogy értéksítsék az Osztrák Nemzeti Bankban („OeNB”) lévő tulajdonrészeiket. Egy ilyen esemény sajátosságainak figyelembevételével Ausztria megállapította, hogy ezekért a tulajdonrészekért egy piaci ár [...]–[...]–szor/-ször meghaladná a részvények névértékét. Ezzel a becsléssel [...] millió EUR – [...] millió EUR közötti „piaci árhoz” jutottak. Az osztrák hatóságoknak megállapított végleges eladási ár [...] millió EUR volt ([...] millió EUR a BAWAG-PSK számára). Az eladásból befolyó ellenérték a részesedés mérleg szerinti értékének felelt meg.
- (49) Az állami kezesség kiegészítéseként egyrészt magánbankok, másrészt biztosítótársaságok részéről két különleges célú társaság (special purpose vehicle – a továbbiakban: „SPV”) megalapítására került sor, hogy a BAWAG-PSK alapvető tőkelemeinek bankjog által előírt arányát biztosítani lehessen. A megállapodás keretében a

⁽¹¹⁾ Az auditjelentéshez kapcsolódó függelékében, Szövetségi Törvénytar II, 305/2005 sz., IV Z 14 rész c) és d) pontja.

négy hitelintézet, vagyis a *Bank Austria Creditanstalt*, az *Erste Bank*, az *Österreichische Volksbanken-AG* és a *Raiffeisen Zentralbank Österreich AG* és a négy biztosítótársaság, tehát az *Allianz*, a *Generali*, az *Uniq*a és a *Wiener Städtische* a BAWAG-PSK támogatása céljából két SPV-t alapított. Míg az egyik SPV-hez a BA-CA, az *Erste Bank* és a RZB [...] [...] millió EUR és az ÖVAG [...] millió EUR összegű tőke-hozzájárulást teljesített, a másik társasághoz a négy biztosítótársaság mindegyike [...] millió EUR összeggel járult hozzá. A BAWAG-PSK mindkét SPV-ben [...] %-os ellenőrző társasági tagi funkciót kapott. Ez a megállapodás lehetővé tette a BAWAG-PSK számára, hogy beszámítható tőkéjét (Tier-I-tőke) 450 millió EUR-val növelje. Ezzel a BAWAG-PSK csoportként az alapvető tőkeelemekhez újra megfelelő arányt ért el. Ahhoz, hogy a részt vevő bankok és biztosítótársaságok kockázatát a lehető legkisebb mértékre lehessen korlátozni, a rendelkezésre bocsátott pénzeszközöket kizárólag a legmagasabb minőségű, euroalapú államköölcsönökbe lehetett befektetni. A BAWAG-PSK konzorciumnak történő 2007. május 15-i eladásának lezárulása után mindegyik résztulajdonosnak jogában állt az adott SPV-t felbontani. Az azt követő felszámolás során mindegyik társasági tag dologi javak formájában történő kifizetéssel (azaz azoknak az értékpapíroknak az átruházásával, amelyekbe befektettek) megkapta a tőke-hozzájárulásban való részesedésének megfelelő eszközértékeket.

IV. AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK OKAI

- (50) A Bizottság az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatában a szóban forgó intézkedést előzetesen az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése és az EGT-megállapodás 61. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősítette, mivel a támogatást állami eszközökből nyújtották és ez a támogatásban részesülő pénzügyi helyzetének javítása révén a többi tagállamból származó versenytársak gazdasági pozícióját hátrányosan befolyásolta⁽¹²⁾, következésképpen a versenyt torzította vagy a verseny torzításával fenyegetett és a tagállamok közti kereskedelmet korlátozta.
- (51) A Bizottságnak kétségei voltak afelől, hogy a BAWAG-PSK fizetéseképtelensége/csődje egész rendszerre kiterjedő hatást gyakorolt volna az osztrák pénzrendszerre és, bővebb értelemben, a teljes osztrák nemzetgazdaságra. Ezért a 87. cikk (3) bekezdésének b) pontját ebben az esetben nem lehetne alkalmazni. Előzetes értékelése alapján a Bizottság arra az eredményre jutott, hogy a támogatás a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatások⁽¹³⁾ (a továbbiakban „iránymutatások”) alapján vizsgálendő, és az EK-Szerződés vagy más közösségi iránymutatások semmilyen egyéb összeegyeztethetőségre vonatkozó előírása nem enged arra következtetni, hogy a támogatás a közös piaccal összeegyeztethető lenne. A Bizottság egyetértett Ausztria azon véleményével, hogy a BAWAG-PSK esetében az iránymutatások 2.1. szakasza értelmében nehéz helyzetben lévő vállalatról van szó, súlyos kétségei voltak azonban a támogatási intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.
- Megmentési támogatás*
- (52) Az iránymutatások alapján egy megmentési támogatás lényegében egy átmeneti, visszafordítható támogatási intézkedés, amelynek a vállalatot addig kell felszínen tartania, amíg ki nem dolgoznak egy szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet. Az iránymutatások 15. pontja szerint egy ilyen támogatás futamideje nem haladhatja meg a hat hónapot.
- (53) A kezességet ugyan 2006. június 6-án nyújtották, valóban azonban – ahogy a Bizottság megállapította – visszamenő hatállyal 2005. december 31-én lépett érvénybe. Futamideje ezzel meghaladta az iránymutatásokban rögzített legfeljebb hat hónapos időtartamot.
- (54) A Bizottságnak ezért súlyos kétségei voltak afelől, hogy a kezességet megmentési támogatásnak lehetne tekinteni, amely a közös piaccal összeegyeztethető volna.
- A hosszú távú életképesség helyreállítása*
- (55) Az iránymutatások 34–37. pontja szerint a Bizottságnak minden egyedi támogatáshoz jóvá kell hagynia egy szerkezetátalakítási tervet, amelyet atekintetben kell értékelnie, hogy ez a terv reális feltételezések alapján ésszerű időn belül alkalmas-e a vállalkozás hosszú távú életképességének helyreállítására.
- (56) A Bizottság azon a véleményen volt, hogy a szerkezetátalakítási terv eredménye, a szanálás sikere és a bank fenntartása döntően egy magas eladási ár függvénye. Az előadott értékesítési forgatókönyvekből kiderült, hogy a potenciális pályázónak összesen legalább mintegy [...] milliárd EUR összeget kellene befektetnie, hogy a bank hosszú távú életképességét további állami támogatás nélkül helyre lehessen állítani. A szerkezetátalakítási terv szerint egy ezt a küszöbértéket el nem érő összbefektetés az ÖGB és kapcsolt vállalkozásai számára nem teszi lehetővé hiteleinek törlesztését; és ebben az esetben a vevő sem lenne képes a szükséges sajáttőke-emeléseket végrehajtani.

⁽¹²⁾ A Bíróság C-278/92, C-279/92 és C-280/92 sz. *Spanyol Királyság kontra Bizottság* egyesített ügyekben 1994. szeptember 14-én hozott ítélete, EBHT [1994] I-4103. o.

⁽¹³⁾ HL C 244., 2004.10.1., 2. o.

- (57) A Bizottság nem zárta ki, hogy a BAWAG-PSK számára a 2006 tavaszán bekövetkező nagymértékű betétkivonások, hitelminősítésének romlása⁽¹⁴⁾ és így magasabb refinanszírozási költségek miatt további nehézségek merültek fel. Ez csak a 2006. évi zárlatban mutatkozna meg. Ezenkívül reklámkampányok, amelyek pl. takarékbetétkönyvekhez ígért magas hozamokra épülnek, szintén befolyásolhatták a bank jövedelmezőségét. Sajtótudósításokban arra utaltak, hogy a BAWAG-PSK 2006-ban további 20 millió EUR összegű veszteségeket szenvedhetett el.
- (58) A Bizottság utalt továbbá arra, hogy a szerkezetátalakítási tervnek az iránymutatások szerint különböző forgatókönyveket kell tartalmaznia, amelyek egy optimista, egy pesszimista és egy köztes feltételezést mutatnak be. Ausztria azonban csak egy Base-Case forgatókönyvet nyújtott be, amely azoknak az adatoknak felel meg, amelyeket a potenciális érdekeltek számára a tájékoztató anyagban nyilvánosságra hoztak. Ezt az üzleti tervet a bank értékesítésére tekintettel készítették el. A Bizottság kétségbe vonja, hogy az üzleti tervhez alapul szolgáló feltételezések teljesítik egy szerkezetátalakítási terv Base-Case forgatókönyvének feltételeit. A Bizottság azt várta, hogy két még előterjesztendő forgatókönyv, amelyek közül az egyik egy optimista feltételezésnek, a másik pedig egy pesszimista feltételezésnek felel meg, alátámassza a szerkezetátalakítási terv stabilitását és megvalósíthatóságát.
- (59) Kétségbe vonta továbbá, hogy az üzleti tervben figyelembe vettek volna néhány kockázatot, különösen:
- a) az USA-ban indított keresetek: nem lehetett kizárni, hogy a felperesek részéről kilátásba helyezett további keresetek (részben anyagi követelésekkel) sikert ígérően lennének lefolytathatók. Bizonyos bizonytalanságokról (egy lehetséges panaszemelés megelőző egyezségek) a 2005. évi zárlatban a Refco számára képzett céltartalék keretében előre gondoskodtak. Ezenfelül nem lehetett kizárni, hogy egyes károsultak nem akarnak fizetéseket a hitelezői választmánnyal létrejött egyezség révén rendelkezésre álló pénzeszközökből. Ebben az esetben az ilyen károsultak a BAWAG-PSK-val szemben nyújthatnak be keresetet, a hitelezői választmánynak a rájuk eső pénzeszegeket a BAWAG-PSK-nak vissza kellene térítenie, azonban nem zárható ki, hogy a ténylegesen teljesítendő fizetés meghaladja a visszatérítési összeget,
- b) a BAWAG-PSK részvényeseinek az USA-beli hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségeinek nem teljesítése – itt a BAWAG-PSK-t mögöttes felelősség terheli,
- c) a 2005. évi pénzügyi beszámolóban említett, kamatküigazítási záradékokkal kapcsolatos bírósági ítélet szintén negatív hatást gyakorolhat a BAWAG-PSK-ra.
- A Bizottság azon a véleményen volt, hogy egy átfogó szerkezetátalakítási terv elkészítéséhez ezeknek a kockázatoknak az értékelésére is szükség van.
- A verseny indokolatlan torzulásának elkerülése*
- (60) Az EK-Szerződés 87. cikke 3. bekezdésének c) pontjában foglalt mentességi szabály csak akkor alkalmazható, ha a támogatások a kereskedelmi feltételeket nem változtatják meg oly módon, amely a közös érdekekkel ütközik. Az iránymutatások 38–42. pontja szerint intézkedéseket kell foganatosítani annak érdekében, hogy a támogatások versenytársakra gyakorolt hátrányos hatásai a lehető legkisebbre csökkenjenek. Ehhez az eszközértékek értékesítése, a kapacitások leépítése, a piaci jelenlét korlátozása vagy az érintett piacokra való belépés akadályainak csökkentése jön számításba. Az intézkedéseknek arányban kell állnia a támogatással okozott torzító hatásokkal és különösen a vállalkozásnak a piacon vagy piacaiban lévő helyzetével. Túl kell nyúlniuk az életképesség helyreállításához szükséges intézkedéseken. A Bizottság a kompenzációs intézkedések megfelelőségének vizsgálatokor figyelembe veszi a piac szerkezetét és a versenyfeltételeket annak biztosítása érdekében, hogy ezen intézkedések ne idézhessék elő a piacszerkezet romlását, például azáltal, hogy közvetett módon oligopólium kialakulásához vezetnek.
- (61) Az Ausztria által először javasolt kompenzációs intézkedések a Bank Frick & Co, a BAWAG-PSK Osztrák Nemzeti Bankban lévő érdekeltsegeinek értékesítésében, a lengyel Kinomax Sp. z o. o. vállalat és a Wiener Liegenschaft eladásában álltak. Mivel az intézkedéseket és azok BAWAG-PSK-ra gyakorolt hatását meglehetősen homályosan írták le, a Bizottság ezek összhatását nem tudta megítélni. A Bizottságnak ezért részletes adatokra volt szüksége az egyes intézkedések BAWAG-PSK vagyona és jövőbeli piaci helyzetére gyakorolt hatásairól, valamint ezen intézkedések és csökkentő hatásaik értékéről (pl. a mérlegfőösszege tekintettel).
- (62) A Bizottság szerint kétséges, hogy további kompenzációs intézkedések a BAWAG-PSK összértékét és ezzel az adószárazsághoz szükséges vételár elérésének esélyét is csökkentenék. A szükséges vételár további eszközértékek értékesítése révén egyszerűen csak az értékesítéssel elért ellenértékekkel csökkenne.

⁽¹⁴⁾ A BAWAG-PSK Moody's által minősített kockázati besorolása (rating) minden rövid és hosszú távú betétre és követelésre A2-ről A3-ra romlott, a Financial Strength Rating E+-ra.

(63) A Bizottság kétségbe vonta, hogy a BAWAG-PSK súlyos likviditási válsága az osztrák bankpiacokon szűk oligopóliumhoz vezetett volna, nem utolsósorban azért, mert egy új piaci résztvevő is átvehette volna a bank tevékenységeit.

(64) A Bizottság utalt továbbá arra, hogy a 2005 szeptemberétől 2006 júniusáig bekövetkező „bank run” az iránymutatások értelmében nem feltétlenül hasonlítható kompenzációs intézkedéshez.

(65) Összegzésül megállapítható, hogy a Bizottság számára fontos információk hiányoztak a javasolt kompenzációs intézkedések hatásainak megfelelő és elég alapos elbírálásához. A rendelkezésre álló tényekre tekintettel ezért komoly kétségei voltak afelől, hogy a tervezett csökkentő intézkedések elegendők hozzá, hogy a támogatás versenytorzító hatásait enyhítsék.

A támogatás szükséges minimumra való korlátozása

(66) Az iránymutatások 43–45. pontja szerint a támogatást a szerkezetátalakításhoz feltétlenül szükséges minimális költségekre kell korlátozni, úgy, hogy a vállalkozás ne juthasson olyan forrástöbbletbe, amelyet agresszív és piactorzító magatartáshoz, sőt terjeszkedéshez használhatna fel. Az iránymutatások kimondják továbbá, hogy a támogatások kedvezményezettjeinek eszközértékeik eladása révén, ha ezek a vállalat fennmaradásához nem nélkülözhetetlenek, vagy piaci feltételek melletti külső finanszírozással a szerkezetátalakítási tervhez jelentős mértékben hozzá kell járulniuk. Olyan nagyvállalkozások esetében, mint a BAWAG-PSK az iránymutatások szerint a vállalkozás saját hozzájárulásának elvben a szerkezetátalakítási költségek 50 %-át kell elérnie.

(67) Ausztria érvényre juttatta, hogy az intézkedés nem jelent tőkeinjekciót, az állam csupán egy határidős kezességet vállalt. A Bizottság a rendelkezésre álló információk alapján nem tudta pontosan megállapítani, hogy a támogatás a feltétlenül szükséges minimumra korlátozódik-e, és kétségbe vonta, hogy Ausztria az állami kezesség támogatási elemét megfelelően értékelte, mivel a garanciának tőkeinjekcióhoz hasonló hatásai vannak.

(68) Ausztria utalt rá, hogy a szerkezetátalakítási költségek [...] milliárd EUR összeget tesznek ki, amelyet 100 %-ban maga a BAWAG-PSK, valamint a jelenlegi és jövőbeli tulajdonosok viselnek. A Bizottság ezzel kapcsolatban kétségeit fejezte ki, és további információkat kért annak vizsgálatához, hogy a BAWAG-PSK hozzájárulása valóban eléri-e a szerkezetátalakítási költségek 50 %-át.

V. AUSZTRIA VÉLEMÉNYE

(69) Ausztria a rendelkezésre álló szerkezetátalakítási terv alapján nyilatkozott az eljárás megindításáról szóló

határozattal kapcsolatban és további információkkal szolgált, amelyek főként a következő pontokat érintették:

Jelentős mértékű zavar az osztrák gazdasági életben

(70) Ausztria azon a véleményen volt, hogy a kezességvállalást az egyik tagállam gazdasági életében bekövetkezett jelentős mértékű zavar elhárítását célzó támogatásként jelentették be. A BAWAG-PSK fizetéseképtelensége előreláthatatlan és messze ható negatív hatásokat gyakorolt volna a gazdaságra. A BAWAG-PSK lehetséges fizetéseképtelensége által keltett pánik gyorsan átterjedhetett volna más bankokra, különösen azért, mert az Ausztriában törvény szerint alkalmazott betétbiztosítási modell alapján az egyik hitelintézet fizetéseképtelensége más bankokat is magával ragadott volna. Ez súlyos következményekkel járt volna az osztrák nemzetgazdaságra és mindenekelőtt a bankszektorban foglalkoztatott mintegy 70 000 munkavállalóra. Két speciális társaság létrehozása (lásd az alábbiakban) szintén a BAWAG-PSK egyértelmű támogatását szemlélteti az osztrák pénzügyi legnagyobb piaci szereplői részéről, amelyek készek voltak az osztrák pénzügyi piac stabilitását biztosítani.

(71) Egy fizetéseképtelenség az Österreichische Gewerkschaftsbund, mint tulajdonos mellett Ausztriát is érintette volna,

— mivel a szövetségi állam látja el a pénzügyi piac stabilitásának állami feladatát,

— mivel a BAWAG-PSK Ausztria számára teljesít fizetéseket (pl. adókkal, nyugdíjakkal, munkanélküli segélyekkel és családtámogatással kapcsolatos fizetések), és

— a szövetségi állam korábban az Österreichische Postsparkasse tulajdonosa és bizonyos kötelezettségekhez kezességvállalója volt.

(72) Ezenkívül Ausztriának kellett volna átvennie az Österreichische Postsparkasse állami alkalmazottait a közszolgálati jogviszony alapján őket illető jogokkal együtt (összesen [...] millió EUR éves bérfizetések). Mivel a BAWAG-PSK az osztrák postahivatalokat kirendeltségként is használja, az osztrák postahivatalokban a pénzügyi szolgáltatások lecsökkenő üzleti volumene miatt további postahivatalok bezárására is szükség lett volna. Ez a vidéki térségekben strukturális problémákat idézett volna elő.

(73) Ausztria azon a véleményen volt, hogy a bank fizetéseképtelenségének nemzetgazdaságra kiható esetleges következményeinek mennyiségi becslése aligha lehetséges.

Az állami kezesség támogatási eleme

- (74) Ausztria kifejtette, hogy az állami támogatásra azért van szükség, hogy a 2005 szeptemberében bekövetkezett „bank run”-nak véget lehessen vetni és a BAWAG-PSK és a BAWAG-PSK-Csoport fizetőképességét biztosítani lehessen. A BAWAG-PSK-ért vállalt állami kezesség nélkül egyetlen magánbefektető sem lett volna hajlandó, olyan eszközöket rendelkezésre bocsátani, amelyeket sajtótökének lehet tekinteni.
- (75) Ausztria szerint a kezességvállalás támogatási eleme a Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás és garancia formájában nyújtott állami támogatásokra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény⁽¹⁵⁾ (a továbbiakban: „közlemény”) alapján határozható meg. A közlemény a Bizottságnak a támogatás mértékének meghatározása tekintetében a mérlegeléshez széles játékeret kölcsönöz. Csupán az a kötelező előírás, hogy a támogatási elemet a kezességvállalás részleteire vonatkozóan kell elbírálni. A közlemény 3.2. pontja kimondja: „Ha a kezesség vállalásakor nagyon valószínű, hogy hitelfeltevő kötelezettségeinek nem fog tudni megfelelni, pl. mert pénzügyi nehézségekkel küzd, a kezesség értéke akár olyan magas is lehet, mint a kezességgel ténylegesen fedezett összeg”. Ezzel kapcsolatosan Ausztria kifejtette, hogy a BAWAG-PSK nem egy hitelfeltevő, amelyért az állam garanciát vállal, hanem a hitelyújtó. A BAWAG-PSK pénzügyi helyzete ezért a nemfizetési kockázat értékelése szempontjából lényegtelen. A Bizottság ezért a BAWAG-PSK pénzügyi helyzetéből nem következtethet vissza a nemfizetési kockázatra.
- (76) Ausztria kifejtette, hogy a Moody's „Financial Strength Rating” (a továbbiakban: „FSR”) ⁽¹⁶⁾ megfelelő mutatószám a BAWAG-PSK pénzügyi helyzetére, mivel az FSR kizárólag a vállalat saját, külső támogatás nélküli pénzügyi teljesítőképességére irányul. A Rating implicit tartalmazza a bank jövőbeli fejlődésének értékelését, és a teljes nemfizetési valószínűségről kifejező képet ad. A BAWAG-PSK „E+” FSR-minősítése egy B1-B3 „Baseline Rating”-nak felel meg és ezzel 3,2–10,5 % közötti egy éven belüli nemfizetési valószínűséget jelentene.
- (77) Ausztria szerint abból a tényből, hogy a BAWAG-PSK a támogatás nyújtásának időpontjában pénzügyi nehézségek közt lévő vállalkozásnak volt minősíthető, nem következhet, hogy a támogatási elem a garancia 900 millió EUR névleges értékének felel meg. A Bizottságnak ehelyett élnie kell a mérlegeléshez rendelkezésére álló

játéktérrel, és figyelembe kell vennie a kezességvállalási megállapodás sajátosságait és részleteit, ahogy a megállapított kockázati tényezőt is. Egy hitelfeltevő pénzügyi nehézségei csupán az állami támogatás megvalósulásának egy ismérvét jelentik, azonban semmilyen megállapítást nem tesznek lehetővé a támogatási érték mértékére vonatkozóan. A Bizottság egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás számára nyújtott kezesség támogatási elemét több szerkezetátalakítási ügyben a névleges értéknél alacsonyabb mértékben határozta meg. A *Crédit Foncier de France* (a továbbiakban: „CFF”) ⁽¹⁷⁾ esetében a Bizottság a támogatási értéket azon ár alapján számította ki, amelyet a banknak feltételezhetően ilyen kezességért a piacon kellett volna fizetnie. A *Bankgesellschaft Berlin* (a továbbiakban: „BGB”) ⁽¹⁸⁾ esetében a Bizottság egy kezesség támogatási értékét, az ún. kockázatlafedést, a „gazdasági értékkel” és nem a névleges értékkel határozta meg. Azon szerkezetátalakítási támogatás esetében is, amelyet Németország a *Chemische Werke Piesteritz* (a továbbiakban: „CWP”) ⁽¹⁹⁾ számára nyújtott, a Bizottság egy kezesség támogatási értékét jóval a kölcsön névleges értéke alatt állapította meg, jóllehet a CWP ebben az időpontban pénzügyi nehézségek közt volt.

- (78) A kezesség rövid futamidejére vonatkozólag Ausztria úgy nyilatkozott, hogy a Szövetségi Pénzügyminiszter a futamidőt a BAWAG-PSK biztosítási törvény 3. cikke (2) bekezdésének utolsó mondata szerint meghosszabbíthatja. Ehhez azonban a szövetségi kormány hozzájárulására van szükség, amelyet egyhangúlag kell megadnia. A meghosszabbítás tehát a szövetségi kormány politikai megítélésétől függ. A BAWAG-PSK egy meghosszabbítás érdekében adott esetben hatékony nyomást gyakorolhatna Ausztriára, ha fennállnának a lehíváshoz szükséges feltételek. Ehhez a BAWAG-PSK küszöbön álló fizetési képességére van szükség. A BAWAG-PSK tulajdonosait mindenekelőtt fizetésre kellene felszólítania és vagyoni viszonyaik nyilvánosságra hozatalára kellene készítenie. Ezek a kezesség lehívásához nagy akadályokat jelentenek, így a kezességhez nem lehet „*de facto* végtelen futamidő”-t hozzárendelni. Gazdaságilag sem lehet abból kiindulni, hogy a kezesség végtelen hatályú. A BAWAG-PSK-nak egy eredménytelen eladási folyamat esetén is számos lehetősége van, hogy tőkeszükségletét a kezesség egyéves határidejének lejártá után más módon fedezze. Először is a bank nyereségei a tőkeszükséglet javulásához vezetnek. Másodsor tőkeszükségletét kockázati eszközeinek leredukálása révén csökkentheti. Harmadszor fennáll az a lehetőség is, hogy harmadik félnél tőkét vegyen fel. A 2006. májusi „bank run” okozta közvetlen válságban ezek a lehetőségek az idő hiánya miatt nem álltak rendelkezésre. Ha az eladás nem valósult volna meg, a bank ezeken az utakon indulhatott volna el.

⁽¹⁷⁾ A Bizottság 1999. június 23-i C(1999) 2035. sz. *Crédit Foncier de France* ügyben hozott határozata (HL L 34., 2001.2.3., 36. o.), (49) preambulumbekendés.

⁽¹⁸⁾ A Bizottság 2004. február 18-i C(2004) 327 sz. *Bankgesellschaft Berlin* ügyben hozott határozata (HL L 116., 2005.5.4., 1. o.), (27) preambulumbekendés.

⁽¹⁹⁾ A Bizottság 2005. március 2-i C(2005) 427 sz. *Chemische Werke Piesteritz* ügyben hozott határozata (HL L 296., 2005.11.12., 19. o.), (107) preambulumbekendés.

⁽¹⁵⁾ HL C 71., 2000.3.11., 14. o.

⁽¹⁶⁾ Az FSR a bank belső biztonságának és bonitásának Moody's általi megítélését jelenti, ezért nem vesz figyelembe bizonyos külső hitelkockázatokat és hiteltámogatási elemeket, amelyekre a Moody's Bank Deposit Ratings kiterjed.

- (79) Ausztria véleménye szerint a kezességet gazdaságilag nem lehet úgy tekinteni, mintha azt tartósan a BAWAG-PSK vagyonába befizették volna („paid in”). Egy új tulajdonosnak ezt az összeget saját betétjével kell helyettesítenie. Nem létezik semmilyen automatizmus a kezesség meghosszabbítására vonatkozóan. Egy vevő a kezesség lejáratakor nem könnyen bocsátana sajátjoként rendelkezésre egy ugyanakkora összeget. Inkább számos lehetősége van, hogy a BAWAG-PSK esetleges szűk tőkekeresztmetszetét leküzdje. A lehívás lehetőségét továbbá a kezesség speciális módozatai korlátozzák. Már az a körülmény is, hogy a kezesség csupán egy nemfizetési kezesség, kockázatsökkentő hatással bírna. Ausztria kezessége csupán a BAWAG-PSK küszöbön álló fizetési képtelensége esetén jönne szóba. Egy ilyen fizetési képtelenség azonban éppen a kezességvállalás biztosítása miatt és után nagyon valószínűtlen.
- (80) A lehívás valószínűségével kapcsolatban Ausztria kifejtette, hogy a kezességvállalás időpontjában nagy volt annak valószínűsége, hogy a BAWAG-PSK egy éven belül a vevő összesen több mint 2,6 milliárd EUR összegű összbefektetéséért kerülhet értékesítésre. A BAWAG-PSK 2006. áprilisi, tehát az állami kezesség nyújtása előtti tényleges értékének kifejező mutatószáma az ajánlattevők 2006. decemberi végleges ajánlataiban meghatározott vételár, illetve összbefektetés. Mivel a BAWAG-PSK 2006 tavaszán alapjában véve egészséges volt és csak a körülhatárolható problémák miatt került pénzügyi nehézségek közé, értéke az állami kezességvállalás időpontjában mintegy 2,6 milliárd EUR-ra tehető. Ez a magas érték az ajánlattételi eljárásban, vagyis az ajánlattevők 2006. decemberi végleges ajánlataiban és végül a Cerberus által végrehajtott összbefektetésben is visszatükröződik. Az ajánlattevők ajánlataikat egy nemzetközi ajánlattételi eljárás keretében tették meg, amelynek végrehajtása nyilvános és diszkriminációtól mentes volt és az ajánlattevők számára elegendő időt hagyott, hogy a vásárlás potenciális tárgyát az ajánlattétel előtt megvizsgálják. Ausztria a BAWAG-PSK tényleges értékéről rendelkezésére álló ismeretekkel kapcsolatban kifejti, hogy a kezességvállalás időpontjában az FMA tevékenység révén elegendő információval rendelkezett a BAWAG-PSK gazdasági helyzetéről. A kezesség nyújtásának időpontjáig Ausztria a BAWAG-PSK-t alapvetően életképes vállalkozásnak tekintette, amelynek egy áthidalási támogatásra csak az értékesítéséig volt szüksége.
- (81) A többi pénzeszközzel való összehasonlíthatóságra vonatkozóan Ausztria kifejtette, hogy az állami kezesség nem hasonlítható össze egy tőkeinjekcióval, hacsak nem következik be a kezesség tárgyát képező eset. A nemfizetési kockázat egy E+ FSR-minősítésnél csupán 5,49 %, így majdnem 95 % annak valószínűsége, hogy befolyanak a fizetések a BAWAG-PSK-hoz.
- (82) Ausztria azon a véleményen volt, hogy az állami kezesség a támogatási elem kiszámításának céljából közvetetten egy, például a CFF ügyben kötelezettségekre nyújtott kezességgel hasonlítható össze. A bank összes kötelezettségére vonatkozó kezességgel a BAWAG-PSK hitelminősítése jelentős mértékben, A-kategóriájú hitelminősítésre javult volna. Egy ilyen ratingjavulás közvetlen pozitív hatást gyakorolt volna a bank refinanszírozási költségeire. Ezzel a bank eredményének alakulása szintén javult volna. Ez a hitelminősítéssel együtt mindenesetre annak lehetőségeit, hogy friss tőkéhez jusson, határozottan javította volna. Közvetetten tehát egy kötelezettségekre vállalt kezesség is biztosíthatja az alapvető tőkelemek szükséges arányát. A támogatási elem számítása ezért a támogatás kedvezményezettje szempontjából kialakuló gazdasági érték mértékén kell, hogy alapuljon. A számítást ezzel szemben nem szabad befolyásolnia, hogy az állam kezességhez vagy egy magánbefektetőtől eltérő egyéb eszközökhöz folyamodik-e.
- (83) A kockázatsökkentő okokra és a bank közeljövőben tervezett eladása miatti időbeli korlátozásra vonatkozóan a B2 nemfizetési valószínűség reálisnak és korrektnek tűnik. A kezességvállalás támogatási eleme ezért 49 millió EUR⁽²⁰⁾ összegű lenne. A kezesség első évi 0,2 %-os díjának beszámításával a támogatási elem nettó 47,2 millió EUR⁽²¹⁾ összeget tenne ki. Ennek a számításnak az elfogadhatósága amiatt is belátható, hogy a teljes összegre egy kölcsön nyújtása esetén a kamatok majdnem olyan magasak lettek volna, mint a kezesség díja.
- (84) Ausztria kifejtette továbbá, hogy a lehetséges nemfizetések tekintetében nemcsak a nemfizetési valószínűséget, hanem a nemfizetések terjedelmét is figyelembe kell venni. A 83. pont alatt bemutatott számítás 100 %-os nemfizetés esetén alakuló nemfizetési hányadból indul ki. 50 %-os nemfizetés esetén⁽²²⁾ azonban lényegesen alacsonyabb, mintegy 25 millió EUR összegű támogatási értéket kapnánk. Ezenkívül egy magánbefektető 10 millió EUR⁽²³⁾ összegű tőkeköltségeket is figyelembe venne. A kezesség összértéke ezért 35 millió EUR lenne, mínusz a kezesség 1,8 millió EUR összegű díja.

⁽²⁰⁾ 900 millió EUR × 5,47 % = 49,1 millió EUR.

⁽²¹⁾ 49,1 millió EUR – (900 × 0,2 %) = 47,3 millió EUR.

⁽²²⁾ V.ö. Moody's Investor Service, „Default and Recovery Rates of Corporate Bond Issuers: 2000”.

⁽²³⁾ A 8 %-os alap fizetőképességi mutató alapulvételével.

- (85) Ausztria a kezesség értékét a BAWAG-PSK számára nyújtott állami kezesség által lehetővé tett elméleti refinanszírozási előny meghatározásával is értékelte. A kezesség alapján a kockázati díj mintegy 0,2 %-kal csökkent ⁽²⁴⁾. A Rating által érintett 24,7 milliárd EUR összegű kötelezettségek figyelembevételével a kezesség gazdasági értéke 49,4 millió EUR összeget tenne ki.
- (86) Ausztria kifejtette, hogy támogatási elem mindegyik esetben lényegesen eltér a kezesség névleges értékétől. A tőkepiac ismer olyan hibrid sajáttőkeeszközöket, melyek olyan kötelezettségek meghatározó jegyeit hordozzák, amelyek bankfelügyeleti szempontból nézve úgynevezett alapvető tőkeelemeknek tekinthetők. Mindenesetre ezek a bankfelügyeleti meghatározások alapján hosszú – általában legalább tízéves – minimális futamidejűek. Ilyen eszközökhöz meghatározott kamatfizetési igény van, mely természetesen meghaladja azt, mint amit egy egyéves eszközért fizetni kellene. A

BAWAG-PSK-éhoz hasonló hitelminősítésű bankok a 2006. év tavaszi/nyári időszakában tízéves minimális futamidejű hibridtőkéket körülbelül 5,1 %-os kamatlábakkal bocsátottak ki:

3. táblázat

Hasonló hitelminősítésű bankok hibridtőke-kibocsátásai

Kibocsátó	A kibocsátás időpontja	Hitelminősítés a kibocsátás időpontjában	Kamatláb
Banca Italease	2006. június 6.	Moody's: Baa2 Fitch: BBB+ Composite: BBB	5,159 %
AIB UK	2006. június 6.	Moody's: A2 S&P: A- Fitch: A+ Composite: A	5,142 %

A vállalkozás hosszú távú életképességének helyreállítása

- (87) Ausztria a szerkezetátalakítási tervet kiegészítette egy aktualizált Base-Case forgatókönyvvel és egy optimista és pesszimista forgatókönyvet tartalmazó érzékenységelemzéssel.
- (88) A Base-Case forgatókönyv a következőképpen néz ki (4. táblázat):

4. táblázat

(millió EUR-ban)

A kereskedelmi törvénykönyv szerinti eredménykimutatás						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nettó kamatbevétel	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Részesedésekből származó bevételek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Jutalékbevételek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Pénzügyi műveletek eredménye	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Egyéb bevételek üzleti tevékenységből	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Bevételek üzleti tevékenységből	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Személyi jellegű ráfordítások	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Anyagjellegű ráfordítások	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Értékcsökkenési leírás	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Egyéb ráfordítások üzleti tevékenységből	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Üzleti tevékenység eredménye	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kockázati céltartalékképzés és a befektetett pénzügyi eszközök értékelése	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Szokásos üzleti tevékenység eredménye	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Adók	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Mérleg szerinti eredmény	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁽²⁴⁾ Az állami kezesség nyújtása előtt és után a Swap Spreads változásának alapulvételével.

- (89) Ausztria úgy nyilatkozott, hogy a jelenlegi piaci feltételek figyelembevételével szükségessé vált a 2007. évi terv aktualizálása. A [...] millió EUR mérleg szerinti eredmény az eredetileg tervezett összeg mintegy [...] %-ára csökkent. Ausztria magyarázatot adott a Base-Case forgatókönyvhöz alapul szolgáló feltevésekre és a fontos pénzügyi mutatószámokra. A 2008. és az azutáni évekre vonatkozó terv változatlan maradt.
- (90) A Base-Case forgatókönyvben végrehajtott módosítások legfőbb okai a következők:
- a kamatgörbe emelkedésének hosszú távú változása,
 - a „bank run” alatt elvesztett takarékbetétek és ügyfélzámlák vártnál lassabb visszatérése,
 - szűk likviditási keresztmetszet és az eszköztételek értékesítésének szükségessége a likviditás növelése érdekében,
 - a médiában megjelenő tartósan negatív tájékoztatás a BAWAG-PSK-ról,
 - a hitelüzletág stagnálása az elégtelen likviditás következtében.
- (91) Ausztria kifejtette, hogy a legfontosabb feltevések, amelyek az optimista és pesszimista forgatókönyvben egymástól eltérnek: a nettó kamatbevétel, a befektetésekből származó bevételek és jutalékokból származó bevételek, az üzleti növekedés, a személyi és anyagjellegű költségek és a kockázati hányad. A pesszimista forgatókönyvben a szokásos üzleti tevékenység eredménye a 2007. évi [...] millió EUR-ról 2011-re [...] millió EUR-ra nő és ezzel mintegy [...] %-kal van a szokásos üzleti tevékenység Base-Case forgatókönyvben álló eredménye alatt. Az optimista forgatókönyvben a szokásos üzleti tevékenység 2007. évi eredménye [...] millió EUR, 2011-ben pedig [...] millió EUR. Így az optimista forgatókönyvben a szokásos üzleti tevékenység eredménye 2011-ben mintegy [...] %-kal magasabb, mint a Base-Case forgatókönyvben.
- (92) Ausztria véleménye szerint a szerkezetátalakítási terv lehetővé teszi a BAWAG-PSK hosszú távú életképességének helyreállítását. A 2006. december 14-én eredményesen lezárult ajánlattételi eljárás a legjobb piaci teszt a szerkezetátalakítási terv elfogadhatóságához. A Cerberus [...] milliárd EUR összegű befektetésről szóló ajánlatával világosan kifejezésre juttatta, hogy meg van győződve a bank hosszú távú életképességéről.
- (93) Az Egyesült Államokban a „Refco”-keresetekkel, a BAWAG-PSK-részvényesek amerikai hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségeinek nem teljesítésével és a kamatkiigazítási záradékokról szóló bírósági ítélettel kapcsolatban fennálló speciális kockázatokat Ausztria véleménye szerint a szerkezetátalakítási tervben megfelelően figyelembe vették:
- az USA-beli Refco-hitelezők keresetei miatt fennálló kockázat áttekinthetően kicsi és ezért a mérleg szempontjából nem kell különös figyelmet szentelni neki; az általános kockázati céltartalékképzés lefedi,
 - a BAWAG-PSK-részvényesek USA-beli hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségeinek nem teljesítésével kapcsolatos kockázat már nem áll fenn. 2006. december 18-án a BAWAG-PSK, valamint annak közvetett és közvetlen tulajdonosai megállapodást kötöttek a szerződő felek kötelezettségeiről, amellyel a BAWAG-PSK és tulajdonosai kölcsönösen lemondanak egymással szembeni visszereseti igényeikről,
 - a kamatkiigazítási záradékokkal kapcsolatos bírósági ítéletről következő kockázatot a BAWAG-PSK mérlegében az általános céltartalékok közt figyelembe vették.
- (94) Ausztria emlékeztet rá, hogy egyrészt magánbankok, másrészt biztosítótársaságok részéről különleges célú társaság (special purpose vehicle – a továbbiakban: „SPV”) megalapítására került sor, hogy BAWAG-PSK alapvető tőkelemeinek bankjog által előírt arányát biztosítani lehessen.
- A verseny indokolatlan torzulásának elkerülése*
- (95) Ausztria véleménye szerint a BAWAG-PSK sajtótájékoztatóját erősítő SPV-k egyrészt több osztrák bank, másrészt osztrák biztosítók általi megalapítása azt jelzi, hogy a versenytársak a BAWAG-PSK gazdasági nehézségei miatt az osztrák pénzügyi piac hírnevének megőrzése érdekében a maguk részéről arra érezték indíttatást, hogy rövid távú támogató intézkedéseket foganatosítsanak. Nem lenne logikus, ha a versenytársak a BAWAG-PSK-nak az SPV-k segítségével átmenetileg pénzügyi támogatást nyújtának, és ugyanakkor az állami kezességből említésre méltó versenytorzítást vezetnének le. A bankok és biztosítók eljárása sokkal inkább azt jelzi, hogy a BAWAG-PSK állami kezesség által biztosított fennmaradását minden bizonnyal nem versenyzavaró tényezőként fogták és fogják fel. Ezenkívül az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozattal kapcsolatban semmilyen harmadik személy nem nyújtott be véleményt a Bizottsághoz.

(96) Ausztria azon a véleményen volt, hogy a BAWAG-PSK korábbi tulajdonosa, az ÖGB általi eladása fontos kompenzációs intézkedést jelent. Az eladás alátámasztja a bank tartós szerkezetátalakításával kapcsolatos közös akaratot. Általánosságban Ausztria véleménye szerint abból lehet kiindulni, hogy egy vállalkozás egy új magántulajdonos ellenőrzése alatt sokkal hosszabb távon életképes, és ezzel biztosított, hogy a vállalatnak másodszor nem lesz szüksége állami támogatásra ⁽²⁵⁾. Jóllehet, ebben az ügyben nincs szó privatizációról, a BAWAG-PSK teljes átvitele egy tapasztalt magánbefektető ellenőrzése alá jelentős lépés a múltbéli nehézségek legyőzéséhez és egy pozitív gazdasági fejlődés lehetővé tételéhez. Ezen-

kívül a bank eladása az iránymutatások értelmében egy felettebb magas saját hozzájárulást tesz lehetővé, amely a BAWAG-PSK szerkezetátalakításának *de facto* 100 %-os finanszírozását biztosítja. A BAWAG-PSK eladása révén a bank életképessége biztosítható, mivel a BAWAG-PSK tulajdonosai a vételár segítségével többek között a bankkal szemben fennálló kötelezettségeiket is rendezhetik. Ezzel a BAWAG-PSK tárgyi követeléseinek értékállósága újra helyreállna. Az eladás így a BAWAG-PSK szerkezetátalakításának kulcsfontosságú elemének bizonyul. Az ezzel kapcsolatos költségek finanszírozása végül semmiképpen sem a kezességből, hanem teljes egészében a bank eladásából történne.

(97) Ausztria közölte a Bizottsággal, hogy az alábbi tőke kivonások már lezajlottak:

5. táblázat

Áttekintés a már lezajlott tőke kivonásokról

Intézkedés	Üzletág	A végrehajtás időpontja
Bank Frick & Co. eladása	Lakossági banki szolgáltatások	2006. július 19.
Österreichische Nationalbank eladása	Központi bank	2006. július 12.
Kinomax Sp. z o. o. eladása	Ingatlanszolgáltatás	2006. december 14.
Wiener Liegenschaft, 1010 Wien eladása	Ingatlanszolgáltatás	2006. május 8.
HOBEX AG eladása	Átutalási megbízás	2007. március 29.
Funk International Austria GmbH eladása	Biztosítási bróker	2007. január 1.
Cosmos Elektrohandel GmbH & Co KG vagy COSMOS Geschäftsführungs- und Beteiligungs-GmbH eladása	Kiskereskedelem	2006. szeptember 14.
Voestalpine AG	Acél	2006. november 9-től 2007. április 13-ig

(98) Ausztria a Bizottságnak további BAWAG-PSK részéről tett ígéreteket is továbbított:

a) A BAWAG-PSK AG az alábbi eszközértékeket egy, a BAWAG-PSK-Csoporttól független harmadik félnek fogja értékesíteni:

⁽²⁵⁾ A Bizottság 1994. október 12-i határozata a Franciaország által a Bull csoport számára be nem jelentett tőkeemelési formájában nyújtott állami támogatásról (HL L 386., 2004.12.31., 1. o.), (10) preambulumbekendés; a Bizottság 1995. július 26-i határozata a Franciaország által a Bank Crédit Lyonnais számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról (HL L 308., 1995.12.21., 92. o.), (116) preambulumbekendés; a Bizottság 1995. június 21-i határozata egy az olasz állam által az Enichem Agricoltura SpA vállalkozás számára nyújtott támogatásról (HL L 28., 1996.2.6., 18. o.), (26) preambulumbekendés; a Bizottság 2001. július 3-i határozata a Spanyolország által a Babcock Wilcox España SA szerkezeti átalakításához nyújtott állami támogatásról (HL L 67., 2002.3.9., 50. o.), (40) preambulumbekendés; a Bizottság 1998. szeptember 16-i határozata az Olaszország által a Società Italiana per Condotte d'Acqua SpA számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról (HL L 129., 1999.5.22., 30. o.), (35) preambulumbekendés; a Bizottság 1998. szeptember 16-i határozata az Olaszország által az Italstrade SpA számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról (HL L 109., 1999.4.27., 1. o.), (2) preambulumbekendés.

i. egy, a P.S.K. Versicherung AG-ban és a BAWAG-Versicherung Aktiengesellschaft-ban lévő több mint 50 %-os részesedés legkésőbb a [...]i mérlegben megjelenő értékesítése és a vevőnek a fennmaradó tulajdonrészekre vételi opció biztosítása;

ii. mintegy [...] millió EUR értékű ingatlan legkésőbb a [...]i mérlegben megjelenő értékesítésének végrehajtása;

- iii. a [...]ben lévő [...] %-os részesedés legkésőbb a [...]i mérlegben megjelenő értékesítése;
- iv. az ATV Privat-TV Services AG-ban lévő 42,56 %-os részesedés legkésőbb a [...]i mérlegben megjelenő értékesítése;
- v. a [...] legkésőbb a [...]i mérlegben megjelenő értékesítése.
- b) A BAWAG-PSK-Csoport a [...] üzleti év végéig az Osztrák Szövetségi Köztársaságnak nyújtott kölcsöneinek állományát [...] milliárd EUR-ról [...] milliárd EUR-ra csökkenti, és ezt az összeget a [...]től [...]ig tartó időszakra felső határként határozza meg. Ez alól kivételt képeznek a BAWAG-PSK-csoport társaságainak meglévő kötelezettségei, amelyek a már elfogadott beszerzési eljárások jövőbeli kölcsönrészeleiből származnak.
- c) A BAWAG-PSK AG [...]től kezdődően [...] időre lemond az olyan ajánlati eljárásokon való részvételről, amelyekben az Osztrák Szövetségi Köztársaság ún. primary dealereket bíz meg az állam adóskötelezvényeinek („state bonds”) kibocsátásával.
- d) A BAWAG-PSK [...]ig [...] bécsi kirendeltséget zár be.
- e) 2010. december 31-ig a BAWAG-PSK részére a Szerződés 87. cikkének (2) bekezdése szerinti támogatásokon, az Európai Unió által társfinanszírozott kutatási projektek keretében nyújtott támogatásokon, az általános képzési és energiatakarékosági intézkedésekhez jóváhagyott szabályozások keretében nyújtott támogatásokon kívül nem nyújtanak más támogatást.
- (99) Ausztria részletes adatokat közölt az egyes kompenzációs intézkedések értékéről és csökkentő hatásáról. Véleménye szerint ezek az intézkedések (beleértve a „bank run”-nal kapcsolatosakat – lásd a 103. pontot) azt eredményezik, hogy a csoport mérlegfőösszege összesen [...] %-kal lesz alacsonyabb, mint 2005-ben.
- (100) Ausztria kifejtette, hogy a további csökkentések miatt veszélyeztetnék a bank életképességét. Emlékeztetett rá, hogy az osztrák bankpiac már erősen koncentrált és azt négy bankcsoport – a Bank Austria Creditanstalt, az Erste Bank/Sparkassengruppe, a Raiffeisengruppe és a BAWAG-PSK – uralja. Ezek a csoportok együttesen a lakossági ügyfelek és vállalati ügyfelek üzletágában 90–100 %-os piaci részesedéssel bírnak. Más hitelintézetek csupán alárendelt szerepet játszanak. Az osztrák bankszektor ezért már most oligopóliumhoz hasonlít. A BAWAG-PSK csődje esetén annak piaci részesedései nagy valószínűséggel a bankszektorban jelen lévő három legnagyobb versenytársnak jutnának. Ez tovább erősítené a már jelentős piaci pozíciójukat. A banki szolgáltatások piacaira speciális jogi és intézményi paraméterek vannak érvényben. A piacra való belépésnek úgy a lakossági, mint a vállalati üzletágban fennálló jelentős korlátozásai miatt már 30 %-os piaci részesedések is erőfölényes helyzetet alapozhatnak meg⁽²⁶⁾. A BAWAG-PSK csődje esetén ezért fennállna annak veszélye, hogy a három bankcsoport Ausztriában erőfölényes helyzetet érhetne el vagy építhetne ki, ami a piac oligopólium általi uralásának veszélyét nagymértékben megnöveli. Következésképpen olyan helyzetről van szó, amelyben azért kell állami támogatásokat jóváhagyni, hogy egy piacuraló oligopólium létrehozása vagy megerősödése elkerülhető legyen.
- (101) Ausztria kifejtette, hogy a BAWAG-PSK a lakossági és vállalati üzletágban szerény piaci részesedésekkel rendelkezik, amelyek 2006-ban még tovább is csökkentek. Ez a 2006. évi piaci részesedésekből⁽²⁷⁾ vehető ki (6. táblázat):

6. táblázat

Termékek üzletágak szerint		Piaci részesedés 2005	Piaci részesedés 2006
Betétüzletág belföldi ügyfelekkel	Lakossági ügyfelek	12 %	[...]
	Vállalati ügyfelek	8 %	[...]
Hitelüzletág belföldi ügyfelekkel, beleértve a jelzáloghiteleket	Lakossági ügyfelek	6 %	[...]
	Vállalati ügyfelek	8 %	[...]

A három legnagyobb bankcsoport megfelelő piaci részesedései ezen területek mindegyikében 20 % fölött volt.

⁽²⁶⁾ A Bizottság COMP IV/M.873 sz. *Bank Austria/Creditanstalt* ügyben 1997. február 10-én hozott határozata, 46. és további preambulumbekendések.

⁽²⁷⁾ Ausztria a piaci részesedések kapcsán a Bizottság 2007. február 28-i COMP/M. 4565 sz. *Cerberus/BAWAG-PSK* összefonódás ellenőrzéséről szóló határozatára utal.

- (102) Ausztria kifejtette, hogy a piaci részesedések a „bank run” miatt bekövetkező elvesztése, a fizetések felhasználásának kezességvállalási megállapodás keretében történő szabályozása és a kompenzációs intézkedések osztrák bank-szektorra gyakorolt lehetséges hatása a kompenzációs intézkedések értékeléséhez nagyon fontosak.
- (103) A piaci részesedések „bank run” miatt bekövetkező elvesztésével összefüggésben Ausztria azon a véleményen van, hogy a bank piaci pozíciója a látra szóló és takarékbetétek 2005. szeptember végétől 2006 júniusáig bekövetkező mintegy [...] milliárd EUR összegű csökkenésével már jelentősen meggyengült. A sajtótudósítások által kiváltott „tömeghisztéria” miatt a BAWAG-PSK-nak nem volt lehetősége takarékbetét-üzletágának összeomlását megakadályozni. A támogatás ezért a versenyt semmiképpen sem torzította a BAWAG-PSK javára. Ausztria a „bank run”-t, amely a BAWAG-PSK számára piaci részesedések elvesztésével járt, kompenzációs intézkedésnek tekinti.
- (104) Ausztria szerint egy magas eladási ár a szerkezetátalakítás sikere és a bank továbbvitele szempontjából döntő jelentőségű volt. Az eladási ár minden egyes kompenzációs intézkedés miatt történő csökkentése, amely [...] milliárd EUR-nál kevesebb összeget eredményez, közvetlen hatásokat gyakorolt volna a bankra. A BAWAG-PSK értékének kompenzációs intézkedések miatti csökkentése korlátozta volna annak lehetőségét, hogy egy, a kötelezettségek rendezéséhez szükséges eladási árat lehessen elérni.
- (105) Ausztria kifejtette, hogy a kompenzációs intézkedéseknek negatív következményei is lennének az osztrák bank-szektor piaci szerkezetére. A BAWAG-PSK osztrák bankfiókjainak a három nagy osztrák hitelintézet egyikének történő eladása az összefonódás-ellenőrzés vonatkozásában komoly kétségeket vetne fel. Egy külföldi hitelintézetnek történő fiókeladás pedig azt a veszélyt hordozná magában, hogy a BAWAG-PSK banki ügyfelei (mindenekelőtt lakossági ügyfelek és közép vállalkozások) más osztrák bankokra váltanának, aminek a már erősen koncentrált osztrák bankpiac további szűkülése lenne a következménye. Az iránymutatások szerint a Bizottságnak ilyen esetben úgy kell kompenzációs intézkedéseket kialakítania, hogy ezt a helyzetet el lehessen kerülni.

A támogatás szükséges minimumra való korlátozása

- (106) Ausztria azt nyilatkozta, hogy a szóban forgó támogatás a minimális mértékre korlátozódik, mivel nem tartós tőkefolyósításról, hanem egy határidős, feltételekhez kötött kezességről van szó, amely az elegendő fizetőképesség megőrzéséhez szükséges volt.

- (107) Ausztria kifejtette, hogy az adásvételi szerződés 2006. december 30-i aláírása óta bizonyos, hogy a BAWAG-PSK teljesíteni tudja a szerkezetátalakítási tervben előirányzott saját hozzájárulást. A szerkezetátalakítás finanszírozását 100 %-ban maga a BAWAG-PSK biztosítja. A 600 millió EUR tőkefolyósítást is saját hozzájárulásnak kell tekinteni.

VI. A TÖBBI ÉRINTETT VÉLEMÉNYE

- (108) Az eljárás megindításáról szóló határozat *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való megjelentetése után a Bizottság semmilyen érintettől nem kapott véleményt.

VII. A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

A BAWAG-PSK a támogatás nyújtásának időpontjában nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt

- (109) Az iránymutatások 9. pontja szerint egy vállalkozás akkor van nehéz helyzetben, ha az képtelen – akár saját forrásaiból, akár a tulajdonosai/résztvényesei vagy hitelezői által biztosított külső források révén – arra, hogy megállítsa a veszteségek halmozódását, amely a vállalkozást az állam beavatkozása nélkül rövid vagy középtávon szinte teljes bizonyossággal gazdasági összeomlásba vinné.
- (110) Ausztria a vizsgálati eljárás megindításával kapcsolatos állásfoglalásában a Bizottság véleményének, azaz, hogy a BAWAG-PSK esetében az iránymutatások szerint nehéz helyzetben lévő vállalkozásról van szó, nem mondott ellent.
- (111) A Bizottság véleménye szerint a Bank a kezességvállalás nélkül nem lett volna képes egy tartós, jelentős összegű betétkivonással megbirkózni. Ahogy a 2005. évi pénzügyi beszámolóban is látható, a könyvvizsgálók különösen a vállalkozás folytatásának elvét tekintve a BAWAG-PSK pénzügyi beszámolójához nem tudtak volna korlátozás nélküli hitelesítő záradékot adni.
- (112) Következésképpen a BAWAG-PSK-nek a kezesség nélkül heteken belül fizetéseképtelenséget/csődöt kellett volna jelentenie.

- (113) Az ÖGB továbbá a Bizottság véleménye szerint támogatás nélkül nem lett volna képes leányvállalatának nehézségeit leküzdeni. Ezt a véleményt támasztja alá az, hogy a BAWAG-PSK-nak tulajdonosaival szemben fennálló [...] millió EUR összegű követeléseire értékhelyesbítést kellett végrehajtania.

(114) Ebből következik, hogy a BAWAG-PSK a kezességvállalás időpontjában az iránymutatások 9. pontja szerint nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt. Ezenkívül a BAWAG-PSK nehézségei egyértelműen magának a banknak tulajdoníthatók és ahhoz túl súlyosak, hogy azokkal a csoport, amelyhez a bank tartozik, meg tudott volna birkózni. Sem az ÖGB, sem az AVB nem lett volna képes a BAWAG-PSK szerkezetátalakítását állami segítség nélkül végrehajtani. A BAWAG-PSK esetében az iránymutatások 13. pontja szerint ezért megmentési célú és/vagy szerkezetátalakítási támogatásokról van szó.

(115) A magánbankok és biztosítótársaságok részéről a BAWAG-PSK tőkearányainak megerősítését célzó két SPV-be eszközölt befektetésekre nem az állami kezességhez hasonló alapon került sor. A magánbefektetők lényegesen alacsonyabb kockázatot viselnek, mint az állam az általa vállalt kezességgel. Ausztria megerősítette, hogy az állam kezességvállalása nélkül egyetlen magánbefektető sem lett volna hajlandó a BAWAG-PSK-nak olyan forrásokat rendelkezésre bocsátani, amelyek saját-tőkének minősülnek. A magánrésztől eszközölt befektetések ezért nem állnak ellentmondásban azzal a ténnyel, hogy a BAWAG-PSK nehéz helyzetben volt.

Állami támogatás fennállása

(116) Annak megítéléséhez, hogy egy intézkedés a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül-e, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy

— annak finanszírozása az állam részéről vagy állami eszközökből történik-e,

— eredményez-e gazdasági előnyt,

— bizonyos vállalkozások vagy termelési ágazatok szelektív módon történő kedvezményben részesítésével torzíthatja-e a versenyt, és

— korlátozza-e a tagállamok közti kereskedelmet.

Állami eszközök felhasználása

(117) Ahhoz, hogy állami támogatásnak minősüljenek, a pénzeszközöknek az államnak tulajdoníthatónak kell lenniük és azokat közvetlenül vagy közvetetten állami eszközökből kell, hogy nyújtsák.

(118) Ebben az esetben mindkét kumulatív feltétel teljesül, mivel az intézkedés esetében állami kezességről van szó, amelyet egy szövetségi törvény alapján nyújtottak.

Szelektivitás

(119) A Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek bizonyos vállalatokat vagy termelési ágazatokat részesítenek kedvezményben, tehát szelektívek.

(120) A kezesség kizárólag a BAWAG-PSK-t részesíti kedvezményben. Eszerint az intézkedés szelektívnek minősíthető.

A tagállamok közti kereskedelemre gyakorolt hatások és a verseny torzítása

(121) A Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek a tagállamok közti kereskedelmet korlátozzák és a versenyt torzítják vagy a verseny torzításával fenyegetnek.

(122) A Bizottságnak jog szerinti értékelésének keretén belül nem kell a támogatások tagállamok közti kereskedelemre gyakorolt tényleges hatását és egy tényleges versenytorzítást bizonyítania, hanem csupán azt, hogy a támogatások alkalmasak-e ennek a kereskedelemnek a korlátozására és a verseny torzítására⁽²⁸⁾. Ha egy tagállam támogatása egy vállalkozás pozícióját a közösségen belüli kereskedelemben részt vevő más versenytársakkal szemben erősíti, akkor azok versenyképességét a támogatás által korlátozottan kell tekinteni.

(123) A Bizottság emlékeztet rá, hogy a bankszektor hosszú évek óta nyitott a versenyre. A verseny, amely bizonyos körülmények közt már az EK-Szerződésben meghatározott szabad tőkeáramlás alapján fennállt, a fokozódó liberalizáció révén javult.

(124) A BAWAG-PSK különböző tagállamokban, különösen a Cseh Köztársaságban, Szlovákiában, Szlovéniában, Magyarországon és Máltán rendelkezik fiókokkal, illetve leányvállalatokkal. Ugyanakkor fordítva, fiókokon, illetve képviselőteken keresztül közvetlenül vagy ausztriai illetőségű bankok és pénzügyintézetek feletti ellenőrzés révén közvetetten más államokból származó bankok is működnek Ausztriában.

(125) Végül a bankszektorban zajlik tagállamok közti kereskedelem. A kezesség a BAWAG-PSK-t olyan más banki vállalkozásokkal szemben erősíti, amelyekkel a közösségen belüli kereskedelemben versenyeznek. A kezesség ezért alkalmas a tagállamok közti kereskedelem korlátozására és a verseny torzítására.

⁽²⁸⁾ Lásd többek között a Bíróság C-372/97 sz. *Olaszország kontra Bizottság* ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletét (EBHT [2004] I-3679. o., 44. pont).

Gazdasági előny fennállása

- (126) Egy állami támogatás fennállásához az egyik kritérium, hogy egy intézkedés a kedvezményezetteket előnyben részesíti.
- (127) A kezességvállalásokról és garanciákról szóló közlemény 4.2. pontja szerint egy kezesség akkor nem jelent állami támogatást, mert nincs szó gazdasági előnyről, ha a következő négy feltétel teljesül:
- a) a hitelfeltevő nincs nehéz pénzügyi helyzetben;
- b) a hitelfelvető alapvetően képes lenne a pénzpiacokon az állam beavatkozása nélkül piaci feltételek mellett pénzt felvenni;
- c) a kezesség egy bizonyos pénzügyi tranzakcióhoz kapcsolódik és egy rögzített maximumösszegre korlátozódik, a kinnlévő hitelösszeg vagy az egyéb pénzügyi kötelezettségek legfeljebb 80 %-át fedezi és korlátozott futamidejű;
- d) a kezességért piacon szokásos díjat fizetnek.
- (128) A Bizottság véleménye szerint az a) feltétel ebben az esetben nem teljesül, mivel a BAWAG-PSK esetében a kezességvállalásnál nehéz helyzetben lévő vállalkozásról van szó.

(129) Ezenkívül semmilyen piaci résztvevő sem vállalta volna a kezességet egy, a BAWAG-PSK által fizetett 0,2 %-os díjért. Amint azt Ausztria megerősítette, egy piacon szokásos díj évi 32 és 49 millió EUR között lett volna. Ezért a d) feltétel sem teljesül.

(130) Az állam kezességvállalása következtésképpen a BAWAG-PSK-t előnyhöz juttatja.

Következtetés

(131) A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a BAWAG-PSK számára nyújtott állami kezesség esetében állami támogatásról van szó.

Az állami támogatás jogellenessége

(132) A támogatást Ausztria 2005. december 31-ig visszamenő hatállyal 2006. május 8-án, azaz a közös piaccal való összeegyeztethetőségéről szóló bizottsági határozat előtt nyújtotta.

Támogatási összeg

(133) A kezességvállalásban lévő támogatási elem meghatározásához a Bizottságnak azt kell megvizsgálnia, hogy egy rendes piacgazdasági feltételek közt tevékenykedő befektető/kezes hasonló körülmények közt vállalta-e volna a garanciát, és ha igen, akkor milyen feltételekkel.

(134) Egy feltételezett befektető körülmények között finanszírozóként cselekszik⁽²⁹⁾, aki nyereségeit maximalizálni szeretné, anélkül azonban, hogy a tőkehozamhoz képest túl nagy kockázatot vállalna⁽³⁰⁾.

(135) „Végül egy állami finanszírozó magatartását egy magánfinanszírozóval atekintetben kell összehasonlítani, hogy egy magánfinanszírozó a szóban forgó esetben az adott időpontban rendelkezésre álló információkat és előrelátható fejlődéseket tekintve hogyan viselkedett volna.”⁽³¹⁾ A befektetésről szóló döntés kihirdetése utáni események következtésképpen a kezességvállalásban álló támogatási összeg elbírálásához nem lényegesek⁽³²⁾.

Az Ausztria által nyújtott kezességvállalás sajátossága

(136) A közlemény 3.1. pontja szerint a támogatási elemet a kezesség sajátosságaira tekintettel kell megítélni.

(137) Ebben az esetben a kezességvállalás a BAWAG-PSK speciális, veszélybe került 900 millió EUR összegű hitelek biztosítékaként szolgált. A kezességvállalás révén az eszközök megtartották értéküket, és nem volt szükség értékhelyesbítésekre, amelyek a 2005. évi pénzügyi beszámolóban 900 millió EUR összegű további veszteségekhez vezettek volna. A kezességvállalás hatása és jellege e tekintetben a tőkefolyósításhoz hasonlítható⁽³³⁾. Ily módon elkerülhetővé vált, hogy a BAWAG-PSK alapvető tőkelemeinek aránya a törvényi minimumkövetelmények alá csökkenjen.

⁽²⁹⁾ A Bíróság C-482/99 sz. Franciaország kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítélete (EBHT [2002] I-4397. o., 71. pont).

⁽³⁰⁾ T-228/99 és T-233/99 sz. egyesített ügyek, 255. pont.

⁽³¹⁾ T-228/99 és T-233/99 sz. egyesített ügyek, 246. pont.

⁽³²⁾ Az Elsőfokú Bíróság T-16/96 sz. Cityflyer Express kontra Bizottság ügyben 1998. április 30-án hozott ítélete (EBHT [1996] II-757. o., 76. pont).

⁽³³⁾ V.ö. C 44/03 sz. ügy (Ausztria Bank Burgenland számára nyújtott támogatásai) (HL L 263., 2005.10.8., 8. o.), (36) preambulumbekzdés.

- (138) A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy ez a kezességvállalás nem hasonlítható össze egy bank összes kötelezettségére vállalt kezességgel⁽³⁴⁾. Ilyen kezességeknél a bank hitelezőinek közvetlen követelési joga van. Fizetési képtelenség esetén a kezesnek kell azokat a kötelezettségeket vállalni, amelyeket nem lehet a bank eszközértékeiből kiegyenlíteni. Gazdaságilag nézve ilyen jellegű kezességgel adóskötelezvények révén csökkennek a bank refinanszírozási költségei. A Bizottság elismeri, hogy a kezességvállalás, amennyiben az nem fizetés esetén a bank összes eszközei mintegy 1,6 %-ának értékállóságát garantálja, korlátozott mértékben közvetetten a kötelezettségeket is biztosítja, de a kezességvállalás összehatása nem tekinthető hasonlóknak. A Franciaország által a CFF-ügyben⁽³⁵⁾ nyújtott garanciából, amely a CFF összes kötelezettségét fedezte, ezért nem lehet a szóban forgó esethez releváns következtetést levonni.
- (139) A kezességvállalási megállapodásban rögzített feltételek mellett a kezességet akkor lehet lehívni, ha a bank gazdaságilag továbbra is veszélyben van. A BAWAG-PSK 2006. évi pénzügyi beszámolójában a következőt erősítette meg: „A kezesség lehívása akkor is megengedett, ha a bank fizetési képtelenségének veszélye csak amiatt áll fenn, mert a kezesség 2007. július 1-jével lejár; a szövetségi állam a kezesség meghosszabbításával elháríthatja a lehívást.” A kezes ekkor akár 900 millió EUR-t is elvelezhető, anélkül, hogy megtarthatna olyan bankban lévő részesedéseket, amelyek lehetővé tennék számára, hogy egy későbbi felfelé ívelő trendben részt vehessen.
- (140) A kezesség nyújtásának fontos feltétele a BAWAG-PSK rész tulajdonosainak a szövetségi kormánnyal szemben tett azon ígérete, hogy a BAWAG-PSK-ban vagy az AVB-ben lévő összes részesedésüket harmadik félre ruházzák át.
- (141) Ez az eladási kötelezettségvállalás a legfontosabb alap az állami kezesség értékeléséhez.
- (142) A Bizottság véleménye szerint a lehívás és ezzel a kezességvállalás támogatási eleme a potenciális vevő teljes befektetésétől, tehát az eladási ártól, valamint attól függ, hogy a vevő hajlandó-e további sajátjótétet folyósítani. Ebben az összefüggésben emlékeztet rá, hogy Ausztria a szerkezetátalakítási tervben azt írja, „hogy a bank szanálása és továbbvitele döntően egy magas eladási ártól függ. Az eladási ár minden egyes kompenzációs intézkedések alapján történő csökkentése, amely [...] milliárd EUR alatti összeget eredményez, közvetlen hatással van a bankra”.
- (143) További sajátjótéke folyósítása vagy a kockázati aktívák rövid távú csökkentései nélkül a kezesség lehívásának valószínűsége annál nagyobb, minél inkább alatta marad a vevő teljes befektetése a [...] milliárd EUR-nak.
- (144) A Bizottság értékelt a kezességet és lehívásának feltételeit, és arra a következtetésre jutott, hogy egy magánfinanszírozó/kezes a kezességvállalás időpontjában a kockázatelemzéshez három fontos forgatókönyvet vett volna figyelembe:
- a) Első forgatókönyv: a bank 2007. június előtti eladása a vevő [...] milliárd EUR feletti összbefektetése mellett (eladási ár + tőkefolyósítás), így a kezesség az ügylet lezárulásának napján lehívás nélkül futhat ki.
- b) Második forgatókönyv: a bank 2007. június előtti eladása [...] milliárd EUR-nál kevesebb összbefektetés mellett, így sor kerül a kezesség részleges vagy teljes mértékű lehívására.
- c) Harmadik forgatókönyv: a BAWAG-PSK-t nem sikerül 2007. június előtt eladni. Ebben az esetben a kezességet – akkor is, ha teljes összege (a bank mérleg szerinti eredményei vagy csökkentett kockázati aktívák stb. révén) fokozatosan csökken – határozatlan időtartamra meg kell hosszabbítani. Ellenkező esetben nagy valószínűséggel sor kerülne a kezesség lehívására, ami az állam számára nagy veszteségekhez vezetne.

Eladási forgatókönyvek

⁽³⁴⁾ V.ö. a német állami bankoknak („kezességvállalói felelősség”) vagy az osztrák takarékpénztáraknak (nemfizetési felelősség) nyújtott állami garanciákkal, a Bizottság határozatai mindkettőt megszüntették.

⁽³⁵⁾ A Bizottság C(1999) 2035 sz. *Crédit Foncier de France* ügyben 1999. június 26-án hozott határozata (HL L 34., 2001.2.3., 36. o.), (49) preambulumbekzdés. A CFF ügyben hozott határozatot azelőtt bocsátották ki, mielőtt a kezességvállalásokról és garanciákról szóló közlemény hatályba lépett.

- (145) Ausztria ugyanazon a véleményen volt, hogy a BAWAG-PSK a szükséges tőkeartókat új finanszírozók tőkefolyósításai⁽³⁶⁾ vagy több pozitív mérleg szerinti eredmény révén megteremtheti vagy felállíthat egy másik, kevésbé ambiciózus szerkezetátalakítási tervet, amely kevesebb alapvető tőkeelemet irányoz elő, és így a banknak nagyobb teret hagy a kezesség teljes összegének további csökkentéséhez, a Bizottságnak mégis az a véleménye, hogy egy magánfinanszírozó/kezes a kezességvállalás időpontjában ilyen jellegű – nem kizárható – feltételezéseket nem vett volna számításba, mivel az alternatív forgatókönyvek túlságosan feltevészerűek lettek volna. Különösen, mivel egy magánfinanszírozó egy olyan szerkezetátalakítási terv esetén, amely kevésbé ambiciózus lenne annál, mint amin a forgatókönyvek alapulnak, abból indulna ki, hogy Ausztria a kezességvállalást szükség esetén 2007. júliusban meghosszabbítja. A Bizottság nem osztja Ausztria azon véleményét, hogy a kezességet nem biztos, hogy 2007 júliusában meghosszabbítaná, ha a bank ez előtt az időpont előtt még nem kerülne eladásra. A kezességet inkább meghosszabbítás nélkül majdnem teljes mértékben lehívnák, mivel a BAWAG-PSK a bankfelügyelet által előírt mutatószámok betartásához szükséges pénzeszközöket még nem gazdálkodta ki és újra a fizetéseképtelenség fenyegetné.
- (146) A Bizottság megvizsgálta az Ausztria által előadott többi lehetőséget, hogy a sajtótőkére vonatkozó követelmények a bank eladása nélkül a kezesség egyéves időtartamának lejáratakor hogyan tudnának teljesülni. Arra a véleményre jutott, hogy ilyen feltevéseket ugyan nem lehet kizárni, azonban ezeket egy magánfinanszírozó/kezes a kezességvállalás időpontjában nem vette volna számításba, mivel az alternatív forgatókönyvek, amelyek alapulnak, feltevészerűek és a bank vállalati tervére negatívan hatnak. Rövid és középtávon a várt nyereségek nem tették volna lehetővé a bank számára, hogy sajtótőke-ellátottságát jelentősen javítsa⁽³⁷⁾. A sajtótőkére vonatkozó követelmények kockázati aktívákkal való csökkentésével történő enyhítése hátrányosan hatna a bank jövőbeli jövedelmezőségére⁽³⁸⁾, és az idegen tőkéhez folyamodás a bank részleges eladásával lenne összehasonlítható⁽³⁹⁾.
- (147) Ideális az lenne, hogy a Bizottság a három forgatókönyv mindegyikéhez hozzá tudna rendelni egy valószínűségi fokot, a kezességvállalási időpontjára vonatkoztatva. A támogatási összeget ebből már le lehetne vezetni. A Bizottságnak azonban a rendelkezésre álló információk alapján nem volt lehetősége, hogy a megfelelő valószínűségi fokokat pontosan meghatározza. A kezességvállalás időpontjában a BAWAG-PSK további fejlődése nem volt világosan előrelátható.
- (148) Ausztria közli, hogy a kezességvállalás időpontjában az FMA tevékenysége révén a BAWAG-PSK gazdasági helyzetére vonatkozóan elegendő információval rendelkezett, és mérlegelte a három leírt forgatókönyv megvalósulásának valószínűségét. Ennek eredményeképpen csak az első forgatókönyvet tartották realizistikusnak. Erre vonatkozólag azonban Ausztria nem nyújtott be bizonyítékokat. Nem nyújtottak be például pontos adatokat a Bizottságnak a bank kezességvállalás előtti értékelésével kapcsolatban sem.
- (149) A BAWAG-PSK szövetségi törvény 2006. áprilisi/májusi elfogadásakor jellemző értéke csupán körülbelüli számítások segítségével becsülhető meg:
- a) a rendelkezésre álló iratokra tekintettel egy magánkezes a diszkontált pénzáramlások módszerét (DCF-módszer) használhatta volna. Egy ilyen feltevés azonban, amely egy bizonyos időszakhoz kivetített számokon alapul, olyan számokhoz vezet, amelyeknél a végérték az összérték nagyon magas százalékát tesz ki. Egy példa: abból a tiszta hozamból kiindulva, amelyet az Ausztria által 2006. szeptemberben benyújtott vállalati tervben megemlítettek (helyettesítve azokat az információkat, amelyek egy magánkezes számára 2006. áprilisban/májusban rendelkezésre álltak), a DCF-módszerrel [...] milliárd EUR⁽⁴⁰⁾ érték következik, ahol a végérték ezen összeg 85 %-a körül van. Mivel ez a módszer túlságosan függ a végértéktől, a Bizottság véleménye szerint a jelen esetben nem tesz lehetővé megbízható következtetéseket;
- b) a BAWAG-PSK [...] milliárd EUR összegű eladási árára (2006 tavaszán nem ismert) és a 2005. december 31-i 1,7 milliárd EUR sajtótőkeértékre tekintettel körülbelül [...] milliárd EUR üzleti érték (ügyletkör és fiókhálózat) számítható ki. A 2005. december 31-i sajtótőkeösszegeből és az üzleti értékből, levonva az új tulajdonosok által teljesítendő [...] millió EUR összegű tőkefolyósítást és az eladási árhoz kapcsolódó [...] millió EUR összegű Refco-fizetést, a BAWAG-PSK 2006 tavaszára becsült értéke mintegy [...] milliárd EUR-ra tehető⁽⁴¹⁾.
- ⁽³⁶⁾ Kisebbségi tulajdonosok tőkefolyósításai az Ausztria által az ÖGB-nek előírt eladási kötelezettséggel összefüggésben valószínűtlenné.
⁽³⁷⁾ Így a BAWAG P.S.K várt éves eredményei az első hároméves időszakon keresztül (2006–2008) összesen [...] millió EUR-t tesznek ki. Ez az időszak megfelelő alap lenne egy magánbefektető általi elemzéshez. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ezeknél az eredmény-előrejelzéseknél a kezességvállaláshoz semmilyen piacon szokásos díjat nem vettek figyelembe. Ha a banknak ilyen díjat kellene fizetnie, a szerkezetátalakítási időszak eredményeit lényegesen nehezebben lehetne elérni.
⁽³⁸⁾ Az összes aktíva csökkentése révén a BAWAG P.S.K. jövedelemlapja lényegesen lecsökkenne. Az eszközöket rövid távon általában csak piaci érték alatt lehet értékesíteni.
⁽³⁹⁾ Kisebbségi tulajdonosok tőkefolyósításai az Ausztria által az ÖGB-nek előírt eladási kötelezettséggel összefüggésben valószínűtlenné.
⁽⁴⁰⁾ 10 %-os diszkontálási kamatlábnál.
⁽⁴¹⁾ 1,7 milliárd EUR + [...] milliárd EUR – [...] milliárd EUR – [...] milliárd EUR = [...] milliárd EUR.

- (150) A Bizottságnak azt is figyelembe kell vennie, hogy 2006. áprilisban/májusban, amikor a magánkezesnek cselekednie kellett volna, szorított az idő. A bank pénzügyi helyzetének pontos elemzésére és az ajánlattételre csupán néhány hét állt rendelkezésre. A BAWAG-PSK-nál folyó „bank run” a bank fizetőképességére nagy veszélyt jelentett. Ennek a folyamatnak a folytatódását – még ha rövid időn át is – a bank nem élte volna túl. Az idő sürgetése és a szükséges kezesség magas összege miatt magánpiaci résztvevők aligha vagy egyáltalán nem tettek volna ajánlatot.
- (151) Ezenkívül további bizonytalansági tényezők is fennálltak, pl. az USA-beli Refco-üggyel összefüggésben, és egy magánkezesnek értékelnie kellett volna, hogy közbenjárása – egy állami kezességhez képest – elegendő lett volna-e a „bank run” megszüntetéséhez.
- (152) A fentiekben leírt körülményekből a Bizottság az alábbi következtetést vonja le:
- a) az eladás időpontja és a BAWAG-PSK-ért kínált vételár mértéke egy piacorientált kezes számára magas kockázattal járó ismeretlen tényezők voltak;
- b) az idő szűkössége egy piaci résztvevő számára az ajánlatadást nagyon megnehezítette;
- c) a bank belső vállalati értéke nem volt olyan alacsony, hogy az egy magánkezes általi 900 millió EUR teljes összegű kezességvállalást teljesen kizárt volna, jóllehet annak magas díjfizetés lett volna a feltétele.
- (153) A Bizottság véleménye szerint egy magánfinanszírozótól inkább egy tőkefolyósítás lett volna várható, amely által résztulajdonossá válhatott volna és az eredményes szerkezetátalakításhoz szükséges döntésekben részt vehetett volna. A Bizottság és Ausztria egyetért azonban abban, hogy egyetlenegy magánfinanszírozó sem lett volna hajlandó olyan eszközöket rendelkezésre bocsátani, amelyeket sajátjének lehetne tekinteni ⁽⁴²⁾.
- (154) Egy kezesség egy magánfinanszírozó számára azért sem tűnhet igazán megfelelő eszköznek, mert az érte kért magas díj rontotta volna a jövedelmi kilátásokat és emiatt a kezességgel ellentétes hatású lett volna. A kezességvállalás sokkal inkább Ausztria érdekeit tükrözi, amelyek elsősorban abban álltak, hogy a befektetőknek és a partnereknek a bank stabilitásába és az osztrák pénzügyi ágazatba vetett bizalmát visszaszerezze. Kezesként Ausztria is nagyon kiterjedt kapacitásokkal és kedvező feltételekkel (AAA-Rating) rendelkezik.
- (155) Következésképpen a Bizottság véleménye szerint az állami garanciában lévő támogatási elemnek csak a sávzélességét lehet megbecsülni. Ennek a sávzélességnek a felső határa 898 millió EUR, azaz a kezesség névleges értéke, levonva a bank által azért fizetett 0,2 %-os díjat. Az alsó határ meghatározása sokkal bonyolultabb, de a Bizottság véleménye szerint a kezesség névleges értékének legalább 2/3-a körül lehet.
- Az Ausztria által előadott elemzések*
- (156) A Bizottság megvizsgálta az Ausztria által a támogatási elemmel kapcsolatosan elvégzett elemzéseket és arra a véleményre jutott, hogy ezek az elemzések több okból hiányosak.
- (157) A Bizottság véleménye szerint a BAWAG-PSK FSR-je és a megfelelő nemfizetési valószínűség nem tükrözi a kezes három fő forgatókönyvben fennálló kockázatát. A Moody's-féle FSR lényegében mindegyik forgatókönyvben változatlan marad, mivel a 900 millió EUR feletti kezesség egy befektető szemszögéből nézve egy már elvégzett, ugyanakkora összegű tőkeemeléshez hasonlít. Az első forgatókönyvben a tőkét egyedül a bank jövőbeli tulajdonosai emelik meg. A második forgatókönyvben a tőkeemelésre részben a bank jövőbeli tulajdonosai révén kerül sor; a fennmaradó összegre lehívják a kezességet. A harmadik forgatókönyvben a kezesség (jóllehet csökkentett értékkel) addig marad fenn, amíg megfelelő tőkefolyósításra nem kerül sor vagy a bank ki nem gazdálkodik a szükséges pénzügyi eszközöket. A kezes kockázata azonban erősen függ az egyes forgatókönyvek valószínűségétől, mivel a kezesség futamideje és az igénybe vett összeg a BAWAG-PSK eladási időpontja és az ezzel elért ár függvényében nagyon változó.
- (153) A Bizottság véleménye szerint egy magánfinanszírozótól inkább egy tőkefolyósítás lett volna várható, amely által résztulajdonossá válhatott volna és az eredményes szer-

⁽⁴²⁾ A fent említett két SPV magánpiaci résztvevők általi alapítására az állami kezesség nélkül nem került volna sor, ezért ez nem áll ellentmondásban ezzel a véleménnyel.

- (158) Ausztria a kezesség igénybevételével járó kockázat FSR-re alapuló értékelésénél csak azt a forgatókönyvet vette figyelembe, amelynél az eladás legkésőbb 2007. július 1-jén lezárul és a vevő legalább [...] milliárd EUR összegű teljes befektetést eszközöl. Ebben a forgatókönyvben a kezességet csak akkor hívnák le, ha a BAWAG-PSK eladása előtt fizetéképtelenné válna. A Bizottság ezzel szemben azon a véleményen van, hogy a kezességvállalás időpontjában BAWAG-PSK további fejlődése nem volt előrelátható és a kockázat mérlegelése során az összes leírt forgatókönyvet értékelni kellett.
- (159) Következésképpen meglátása szerint az FSR és a megfelelő nemfizetési valószínűség nem alkalmas mutatószámként a kezességben rejlő támogatási összeg értékeléséhez.
- (160) A Bizottság az Ausztria által elvégzett elfogadhatósági vizsgálatot irrelevánsnak tartja. Egy hitel a BWG szerint nem minősül sajáttőkének és a tőkehányad törvény szerinti saját eszköz-követelmények alá csökkenését nem akadályozná meg.
- (161) A Bizottság alkalmatlannak tartja Ausztriának azt az eljárás módját is, hogy a kezességet a BAWAG-PSK számára ahhoz kapcsolódóan keletkező elméleti refinanszírozási előny meghatározása révén értékeli. Az említett Asset Swap Spread olyan hitelminősítéseken alapul, amelyek figyelembe vesznek egy lehetséges állami támogatást és ezzel nem tükrözik a BAWAG-PSK belső stabilitását.
- (162) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a BGB-ügyben a kezesség által fedezett kockázatok bekövetkezésének valószínűségét behatóan vizsgálta. Mivel néhány kockázat nagyon valószínűtlen volt, a Bizottság az ebben az ügyben helytálló forgatókönyv („gazdasági érték”) alapján arra az eredményre jutott, hogy az adott kezesség támogatási eleme annak névleges értéke alatt van. A CWP-ügyben a vállalat az Ausztria által meghatározott garanciáknak köszönhetően a piacon szokásosnál kedvezőbb pénzügyi feltételekkel juthatott hitelekhez. Ezek a körülmények a jelen ügyben nem állnak fenn. Miután azonban a Bizottság a CWP különleges helyzetét megvizsgálta, arra az eredményre jutott, hogy a szóban forgó kezesség piaci ára a referencia-kamatláb plusz 400 bázispontnak felelt meg. A BAWAG-PSK-ügyben a Bizottság az állami kezesség támogatási értékének meghatározása céljából szintén behatóan vizsgálta a három lehetséges forgatókönyv minden aspektusát.
- (163) A Bizottság ezért nem véli úgy, hogy a jelen ügyben alkalmazott módszer eltér az Ausztria által említett ügyekben alkalmazott eljárás módjától.
- A támogatás közös piaccal való összeegyeztethetősége**
- A Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja*
- (164) A Bizottság véleménye szerint Ausztria nem fejtette ki, hogy a BAWAG-PSK fizetéképtelenségének/csődjének az osztrák pénzügyi rendszerre és, tágabb értelemben, a teljes osztrák nemzetgazdaságra kiterjedő hatásai lettek volna.
- (165) Ausztria elismerte, hogy a bank fizetéképtelenségéből származó esetleges következmények mennyiségi becslése aligha lehetséges.
- (166) Ebben az összefüggésben a Bizottság véleménye szerint az ügyfélszámlák legalább 95 %-án lévő betétek kevesebb, mint 20 000 EUR összeget tehetnek ki és így a BAWAG-PSK fizetéképtelensége esetén a törvény szerinti betétbiztosítás révén fedezve lettek volna. Az, hogy fizetéképtelenség esetén a betétek biztosításához más bankokat be lehetett volna vonni, önmagában nem elég annak igazolására, hogy az osztrák banki ágazat összes piaci résztvevője veszélyeztetve lett volna.
- (167) 2006. júniusban az OeNB azt nyilatkozta, hogy az osztrák bankpiac a 2005. év folyamán a BAWAG-PSK és a Hypo Alpe-Adria Bank problémái ellenére pozitív fejlődést mutatott. A terhelésterhek is a bankrendszer magas sokkálló képességét jelezték. Általánosságban az osztrák bankrendszer jó állapotban lévőknek minősült.
- (168) A Bizottság a 87. cikk (3) bekezdésének b) pontját mindig nagyon korlátozóan alkalmazta. Legutoljára a '80-as években, amikor a görög nemzetgazdaság az EU-csatlakozás után komoly egyensúlyhiányokkal küzdött és a problémák elhárítása érdekében maga a Közösség hagyott jóvá speciális mentesítő intézkedéseket⁽⁴³⁾.

⁽⁴³⁾ A Bizottság 1987. október 7-i 88/167/EKG határozata a görög kormány által a görög iparnak nyújtott támogatásairól szóló 1386/1983 sz. törvényről (HL L 76., 1988.3.22., 18. o.).

(169) A Bizottság elvben azon a véleményen van, hogy a csak egyetlenegy kedvezményezettnek nyújtott támogatások nem alkalmasak olyan helyzetek megszüntetésére, amelyekre a 87. cikk (3) bekezdése b) pontjának második része irányul. A *Crédit Lyonnais* ⁽⁴⁴⁾ esetében, ahol a támogatási intézkedések értéke mintegy 20 milliárd EUR volt ⁽⁴⁵⁾, a Bizottság szerint nem „egy súlyos gazdasági zavar kiküszöbölésére szolgáló támogatásról” volt szó, mivel a támogatás célja egyetlenegy kedvezményezett, a *Crédit Lyonnais* és nem az egész gazdasági ágazat nehézségeinek kiküszöbölése”. A támogatást ennek megfelelően nem a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint, hanem a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján szerkezetátalakítási támogatásként engedélyezték, amely a közös piaccal összeegyeztethető.

(170) A Bizottság ezen okokból kifolyólag abból indul ki, hogy a 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja a jelen esetben nem alkalmazható.

Megmentési célú támogatás

(171) Az iránymutatások 15. pontja szerint a megmentési célú támogatás jellegénél fogva átmeneti, visszafordítható támogatási intézkedés, amelynek a vállalkozást addig kell felszínén tartania, amíg kidolgoznak egy szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet. Ugyanezen 15. pont szerint egy ilyen támogatás futamideje a hat hónapot nem haladhatja meg.

(172) A kezességvállalást 2006. június 6-án (és elvileg a BAWAG-PSK eladásáig, illetve 2007. júliusig) nyújtották. Futamideje meghaladja az iránymutatásokban meghatározott hat hónapos maximális időtartamot. Ezenkívül ténylegesen és visszamenő hatállyal 2005. december 31-én lépett érvénybe.

(173) A kezességvállalás ezért az iránymutatások szerint megmentési célú támogatásként nem tekinthető a közös piaccal összeegyeztethetőnek.

Szerkezetátalakítási támogatás

(174) Az iránymutatások tartalmazzák azokat a kritériumokat, amelyeket teljesíteni kell ahhoz, hogy egy szerkezetátalakítási támogatást engedélyezni lehessen:

a) a hosszú távú életképesség helyreállításához lennie kell egy szerkezetátalakítási tervnek, amelyet teljes terjedelmében végre kell hajtani;

b) a támogatásnak a minimumra kell korlátozódnia;

c) kerülni kell a verseny indokolatlan torzulását.

A hosszú távú életképesség helyreállítása (az iránymutatások 34–37. pontja)

(175) A Bizottság számára a BAWAG-PSK egészének egy magánfinanszírozó ellenőrzése alá kerülése a felmerült nehézségek megoldásához és a bank pozitív gazdasági fejlődéséhez központi jelentőségű. Valójában, ahogy Ausztria megjegyzi, abból lehet kiindulni, hogy egy vállalkozásnak egy új magántulajdonos ellenőrzése alatt a hosszú távú életképességre jobbak a kilátásai és ily módon biztosított, hogy nem lesz szükség további támogatásokra. Az eladás a BAWAG-PSK szerkezetátalakításához kulcselemnek bizonyul.

(176) 2007. januárban a Bizottságnak megküldtek egy, a BAWAG-PSK által aktualizált szerkezetátalakítási tervet. A feltevéseket és véleményeket illetően végrehajtott változtatások (az eredeti tervhez képest) a Bizottság véleménye szerint fontosak az aktuális gazdasági helyzet pontos bemutatásához; a fontos pénzügyi mutatószámokat a Bizottság realiztikusnak és elérhetőnek értékelte.

(177) A Bizottság a terv alapjául szolgáló piaci előrejelzéseket megfelelőnek, a várt tőkehozamokat pedig elég magasnak találja ahhoz, hogy a BAWAG-PSK saját erejéből helyt tudjon állni az osztrák és a nemzetközi pénzpiacon lévő versenyben.

(178) Ahogy a bank nehézségeihez vezető körülmények részletes leírása jelzi, egy jobb kockázatfelügyelet döntő jelentőségű ahhoz, hogy a múlt terhelő hibái ne ismétlődjenek meg. Ezt a témát a bank új ügyvezetése 2006-ban átfogóan kezelte, különösen három fő intézkedéssel:

a) az igazgatóság számára egy Corporate-Governance-kódex és egy új üzletszabályzat bevezetése;

b) a kockázati kontrollig módosításai és egy kockázattenedzseri funkció létrehozása;

c) a számlával kapcsolatos rendelkezési eljárások ⁽⁴⁶⁾ kockázati szempontból történő javítása.

⁽⁴⁴⁾ A Bizottság 1998. május 20-i határozata a Franciaország által a *Crédit Lyonnais* számára nyújtott támogatásról (HL L 221., 1998.8.8., 28. o.).

⁽⁴⁵⁾ 1995. évben hagyta jóvá a Bizottság az első állami támogatásokat, amelyek maximális összege 8 milliárd EUR-ra becsülhető (a Bizottság 1995. július 26-i határozata a Franciaország által a Bank *Crédit Lyonnais* számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról, HL L 308., 1995.12.21., 92. o.). 1996-ban 0,6 milliárd EUR összegű támogatást hagyott jóvá (a Bizottság N 692/96 – C 47/96 sz. ügyben hozott határozata, HL C 390., 1996.12.24., 7. o.). Végül 1998-ban további támogatások jóváhagyására került sor, 8 és 15 milliárd EUR közötti értékben (a Bizottság 1998. május 20-i határozata a Franciaország által a *Crédit Lyonnais* javára nyújtott támogatásokról, HL L 221., 1998.8.8., 28. o.).

⁽⁴⁶⁾ Eljárások, amelyek eredményeként a számlák kifizetésre kerülnek.

- (179) Ezek az intézkedések a Bizottság véleménye szerint megfelelőek.
- (180) Az eljárás megindításáról szóló határozatban leírt, Refcoval, a BAWAG-PSK-részvényesek USA-beli hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségeinek nem teljesítéséből fakadó kockázattal és a kamatküigazítási záradékokkal összefüggő, speciális kockázatot a Bizottság véleménye szerint megfelelően figyelembe vették.
- (181) 2006-ra már kigazdálkodtak egy csekély 0,2 millió EUR összegű mérleg szerinti nyereséget, és a mérleg szerinti eredmény [...] millió EUR-val volt magasabb a szerkezetátalakítási tervben vártnál. Ezek a számok bizonyítják, hogy a bank a szerkezetátalakítási tervnek megfelelően fejlődik.
- (182) A Bizottság megvizsgálta az Ausztria által benyújtott érzékenységelemzést is, amely egy optimista és egy pesszimista forgatókönyvet tartalmaz, és az előadottakat megfelelőnek tartja. Egyrészt a pesszimista forgatókönyvben a szokásos üzleti tevékenység 2011. évi [...] millió EUR összegű eredményével olyan érték adódik, amely biztosítja a bank hosszú távú túlélését. Másrészt a BAWAG-PSK tervezett jövedelmezősége az optimista forgatókönyvben a szokásos üzleti tevékenység 2011. évi [...] millió EUR összegű eredményével a versenytársak jövedelmezőségének keretén belül marad.
- (183) Ausztria megerősítette, hogy a konzorcium a BAWAG-PSK által aktualizált szerkezetátalakítási tervet fogja megvalósítani, és ezért azt teljes terjedelemben jóváhagyta.
- (184) Ahogy a potenciális vevő teljes befektetése közvetlenül meghatározza a kezességvállalás támogatási elemét, úgy a Bizottság véleménye szerint a bank eredményes szerkezetátalakítása is döntően attól a tőkeemeléstől függ, amelyet az új tulajdonosoknak el kell érniük⁽⁴⁷⁾. A konzorcium teljes befektetési nemcsak azt biztosítják, hogy a kezességet nem kell igénybe venni, hanem a szerkezetátalakítási terv megvalósításának alapjaként egy megfelelő tőkeellátottságról is gondoskodnak.
- (185) A Bizottság tudomásul veszi, hogy a szerkezetátalakítási tervet, amely 2011-ig a bank további fejlődéséhez részletes tervet tartalmaz, lényegében a [...] időszakban kell végrehajtani.
- (186) Összegzésként megállapítható, hogy a BAWAG-PSK életképességének javítása elsősorban belső intézkedésekből

történik és az eljárás megindításáról szóló határozatban kifejezésre juttatott aggályok mindegyike megszüntetésre került. A Bizottság meg van róla győződve, hogy a szerkezetátalakítási terv lehetővé fogja tenni a BAWAG-PSK-nak, hogy hosszú távú életképességét helyreállítsa.

- (187) A Bizottságot az iránymutatások 44. és 50. pontja szerint folyamatosan tájékoztatni kell a terv végrehajtásának fejlődéséről.

A támogatás szükséges minimumra való korlátozása (az iránymutatások 43–45. pontja)

- (188) Olyan nagyvállalkozások esetén, mint a BAVAG-PSK a vállalkozás saját hozzájárulásának az iránymutatások szerint elvben el kell érnie a szerkezetátalakítási költségek 50 %-át.
- (189) A szerkezetátalakítási költségek legalább [...] milliárd EUR-t tesznek ki. Ezeket nem közvetlenül az állami kezesség révén finanszírozzák, hanem 100 %-ban a bank és tulajdonosai viselik. A befektetésekből való tőke-kivonások is hozzájárulnak a szerkezetátalakítási terv finanszírozásához.
- (190) A BAWAG-PSK saját hozzájárulása akkor is meghaladná az 50 %-ot, ha a Bizottság a kezesség teljes összegét a szerkezetátalakítási költségek finanszírozásához nyújtott támogatásnak tekintené.
- (191) A Bizottság véleménye szerint a támogatás formája és mértéke miatt – veszélybe került kölcsönökre nyújtott állami kezességvállalás, amely lehetővé teszi a felügyelet-jogi előírások betartását – elkerülhető, hogy a BAWAG-PSK olyan forrástöbblethez jusson, amelyet a szerkezetátalakítási folyamatra vonatkoztatás nélkül agresszív és piactorzító magatartáshoz használhatna fel. A támogatási elem sávzélességének felső határa továbbá, 898 millió EUR-val csupán a bank mérlegfőösszegének 1,6 %-ának felel meg, amely más ügyekhez képest, amelyekben a Bizottság pozitív határozatot hozott, nagyon csekély százalékos arány⁽⁴⁸⁾.
- (192) Ebben az ügyben nem került sor megmentési célú támogatás nyújtására sem.
- (193) A fentiek alapján a Bizottságnak az a véleménye, hogy a támogatás a hosszú távú életképesség helyreállításához feltétlenül szükséges minimumra korlátozódik, és megállapítja, hogy a kedvezményezett saját hozzájárulása az iránymutatásokkal összhangban áll.

⁽⁴⁸⁾ V.ö. pl. a Franciaország által *Société Marseillaise de Crédit* számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról szóló, 1998. október 14-i 1999/508/EK sz. bizottsági határozattal (C 42/96, ex NN 194/95 sz. ügy), HL L 198., 1999.7.30., 1. o., a Németország által a *Bankgesellschaft Berlin AG* számára nyújtott szerkezetátalakítási támogatásról szóló, 2004. február 18-i 2005/345/EK sz. bizottsági határozattal (C 28/2002, ex NN 5/2002 sz. ügy), HL L 116., 2005.5.4., 1. o., valamint a Franciaország által a *Crédit Foncier de France* bank számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról szóló, 1999. június 23-i 2001/89/EK sz. bizottsági határozattal (C 30/96, ex NN 44/96 sz. ügy), HL L 34., 2001.2.3., 36. o.

⁽⁴⁷⁾ Az eladási ár kihat a szükséges tőkeemelésre.

A verseny indokolatlan torzulásának elkerülése (az iránymutatások 38–42. pontja)

- (194) Az iránymutatások szerint ahhoz, hogy a támogatás versenytársakra gyakorolt hátrányos hatásait a lehető legkisebbre lehessen csökkenteni, intézkedéseket kell hozni. Ehhez a vagyoni értékek értékesítése, a kapacitások leépítése, a piaci jelenlét korlátozása vagy az érintett piacokra való belépés akadályainak csökkentése jön számításba. Az intézkedéseknek arányban kell állnia a támogatással okozott torzító hatásokkal és különösen a vállalkozásnak a piacon vagy piacain lévő helyzetével. Túl kell nyúlniuk az életképesség helyreállításához szükséges intézkedéseken.
- (195) A BAWAG-PSK Ausztria által Bizottságnak elküldött ígéretei a szerkezetátalakítási folyamat szerves részét képezik. Különösen a végrehajtott vagy még végrehajtandó tőke kivonások járulnak hozzá ténylegesen a szerkezetátalakítási költségek finanszírozásához és szüntetik meg a Bizottság versenyjogi aggályait.
- (196) Számos intézkedés gyakorol hatást a bank alapvető üzleti tevékenységére.
- (197) Az állami hitelüzletágban, amelyben a BAWAG-PSK [...] piaci részesedéssel bírt (2005-ben 25 %), a bank szövetségi államnak (Osztrák Köztársaságnak) nyújtott kölcsöneinek állományát [...] végéig [...] -val [...] milliárd EUR) legfeljebb [...] milliárd EUR-ra csökkenti. Ezt a [...] milliárd EUR összegű felső határt [...] -ig nem haladja meg ⁽⁴⁹⁾.
- (198) A bank, állami adóskötelezvények fontos, ún. „primary dealer”-e [...] időtartamra, [...] -tól kezdődően [...] -ig lemond továbbá az ajánlattételi eljárásokon való részvételtől. Ez azt jelenti, hogy a BAWAG-PSK mintegy [...] milliárd EUR becstült összértékű eljárásokon nem vehet részt.
- (199) Ezek az intézkedések árthatnak a bank állami szektorban lévő ügyfeleknél szerzett hírnevének és ezzel lassíthatják ennek az üzletágnak a jövőbeni bővülését. Az intézkedés az adóskötelezvények vonatkozásában olyan befektetési termékek sávszélességét is korlátozza, amelyeket a bank különösen lakossági ügyfeleknek kínálhat.
- (200) Mindkét leírt intézkedés olyan piacokat érint, amelyeken a bank a szerkezetátalakítás után fontos szerepet fog

betölteni, és meghaladják az életképesség helyreállításához szükséges mértéket.

- (201) A Bizottság emlékeztet továbbá arra, hogy a BAWAG-PSK-nak az állami kezességvállalás feltételeként el kellett adnia OeNB-részvényeit. Ez a részesedés a bank számára valóban fontos volt. Ezenkívül 2006. júliusban, illetve 2007. márciusban eladott a Frick & Co. AG bankban és a Hobex AG-ban lévő részesedéseket is. Az átutalási megbízások üzletágában működő Hobex AG részesedéseinek értékesítésével a BAWAG-PSK olyan fontos üzletágból vonult vissza, amelyben a legnagyobb bankok Ausztriában jelen vannak.
- (202) Ausztria szerint a három bécsi kirendeltség bezárását nem lehet hatékony kompenzációs intézkedésnek tekinteni. A három bécsi kirendeltség bezárását a jelen esetben a Bizottság véleménye szerint sem lehet hatékony kompenzációs intézkedésnek tekinteni, mivel nem került bizonyításra, hogy az adott kirendeltségeknél nem olyan veszteséges tevékenységekről volt-e szó, amelyeket az életképesség helyreállításához minden esetben meg kell szüntetni.
- (203) Az alapvető üzleti tevékenységhez közel álló biztosítási üzletágban a BAWAG-PSK egy a P.S.K. Versicherung AG-ban és a BAWAG-Versicherung Aktiengesellschaftban lévő 50 % fölötti részesedést fog gyorsan értékesíteni, továbbá a vevőnek a megmaradó tulajdonrészekre vételi opciót fog felajánlani. Az ennek megfelelő készpénzérték több mint [...] milliárd EUR-t tesz ki. 2007. januárban ezenkívül eladásra került a Funk International Austria GmbH biztosítási brókercéég.
- (204) A bank kötelezettséget vállalt továbbá, hogy értékesíti a nem alapvető üzleti tevékenységhez tartozó területeken lévő legfontosabb részesedéseket (különösen a Cosmos Elektrohandels GmbH & Co KG-ban, COSMOS Geschäftsführungs- und Beteiligungs GmbH-ban lévő részesedések, valamint az ATV Privat-TV Services AG-ban lévő 42 %-os részesedés). Ily módon a BAWAG-PSK újra alapvető üzleti tevékenységére fog koncentrálni.
- (205) Ahhoz, hogy az értékesítési folyamat súrlódásmentesen menjen végbe és a folyamatban lévő szerkezetátalakítási eljárást be lehessen fejezni, a Bizottság elfogadja ⁽⁵⁰⁾, hogy a [...] eladására csak [...] előtt és az ATV Privat-TV Services AG-ban lévő részesedés [...] %-os értékesítésére csupán [...] előtt kerüljön sor.

⁽⁴⁹⁾ Ez alól kivételt képeznek a BAWAG-PSK-csoport társaságainak meglévő kötelezettségei, amelyek a már elfogadott beszerzési eljárások jövőbeli kölcsönrészeleiből származnak.

⁽⁵⁰⁾ A kompenzációs intézkedések végrehajtásához megállapított határidőket a Bizottság akkor hosszabbíthatja meg, ha Ausztria bebizonyítja, hogy előre nem látható körülmények következtek be. Az Ausztria által megfelelően megindokolandó kivételes esetekben a Bizottság néhány kötelezettséget és feltételt meg is változtathat vagy azzal egyenértékű más intézkedéssel helyettesíthet.

- (206) 2006-ban [...] millió EUR-ért adtak el különböző ingatlanokat. 2008. év vége előtt mintegy [...] millió EUR mérleg szerinti értékben további ingatlanokat kell értékesíteni. Ezenkívül 2007-ben értékesíteni kell a Voestalpine és a [...] cégekben lévő ipari részesedéseket is.
- (207) A BAWAG-PSK-nél a bel- és külföldi ügyfelek látra szóló betétei, továbbá 2005. szeptember végétől 2006. júniusig több mint 560 millió EUR-val csökkentek (a piaci részesedés [...] %-kal [...] %-ra esett vissza). A takarékbetétek ugyanebben az időszakban 4 milliárd EUR-val csökkentek (a piaci részesedés mintegy [...] %-kal [...] %-ra esett vissza). Ha az ügyfelek betéteinek ez az elvesztése az iránymutatások értelmében nem is teljes terjedelemben hasonlítható kompenzációs intézkedéshez, mégis negatívan hat a bank legfontosabb refinanszírozási forrására. A „bank run”-t a Bizottság véleménye szerint ebben az összefüggésben az esetleges indokolatlan versenytorzítások teljes megítélésénél enyhítő körülményként kell figyelembe venni.
- (208) Összességében a BAWAG-PSK 2006. december 31-i mérlegfőösszege az állam kezességvállalása után 2005. december 31-ével szemben 11 %-kal (6 milliárd EUR) ⁽⁵¹⁾, 2006. június 30-ával szemben pedig 9,3 %-kal (5 milliárd EUR) csökkent. További intézkedések, különösen az állami kölcsönök [...] milliárd EUR-val való csökkentése, [...] -tól fogják kifejteni hatásukat, és (2005-höz képest) a mérlegfőösszeg további [...] %-os visszaesésének felelhetnek meg.
- (209) Megmentési célú és szerkezetátalakítási támogatásokat az iránymutatások szerint kivételes esetekben akkor lehet indokoltnak tekinteni, ha szükség van egy versenyképes piaci struktúra fenntartására, és a vállalkozások eltűnése monopolhelyezethez vagy oligopóliumhoz vezethetne. A BAWAG-PSK eltűnése csőd esetén nagy valószínűséggel elsősorban a bank legfontosabb versenytársait erősítené, mégpedig egy már viszonylag koncentrált piacon ⁽⁵²⁾, amelyen a Bank Austria Creditanstalt, az Erste Bank/Spar-kassen-csoport és a Raiffeisen-csoport Ausztriában a lakossági banki üzletágban a piaci részesedések több, mint 80 %-át birtokolják.
- (210) A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a kompenzációs intézkedések a kezességvállalás támogatási eleméhez megállapított sávzélesség figyelembevételével a BAWAG-PSK számára nyújtott támogatás versenytorzító hatásaival arányban állnak.
- (211) Az ÖGB számára Ausztria által előírt eladási kötelezettségnél a Bizottság véleménye szerint nincs szó a versenytorzítás kompenzálásáról, mivel a támogatás közvetlen kedvezményezettje a BAWAG-PSK, és nem az ÖGB. A bank konzorciumnak való eladása azonban a szerkezetátalakítási folyamatra nézve előnyösnek tekinthető (lásd fent).
- (212) Az a tény, hogy a BAWAG-PSK versenytársai a bank tőkealapjának biztosítására létrehozták az SPV-ket, szintén nem jelenti azt, hogy a szövetségi állam kezességvállalása nem idézett volna elő érezhető versenytorzításokat. Ebben az összefüggésben annak van jelentősége, hogy az SPV-ket csak a BAWAG-PSK számára történt kezességvállalás után alapították.
- (213) A Bizottságot folyamatosan tájékoztatni kell a fent említett kompenzációs intézkedések végrehajtásának lépéseiről.
- (214) A kompenzációs intézkedések végrehajtásához megállapított határidőket a Bizottság akkor hosszabbíthatja meg, ha Ausztria bizonyítja, hogy előre nem látható körülmények következtek be. Az Ausztria által megfelelően megindokolandó kivételes esetekben a Bizottság néhány kötelezettséget és feltételt meg is változtathat vagy azzal egyenértékű más intézkedéssel helyettesíthet.
- Egy támogatás engedélyezésének különleges feltételei (az iránymutatások 46. pontja)**
- (215) Az indokolatlan versenytorzítások elkerülése céljából foganatosított intézkedéseken túlmenően a Bizottság olyan feltételeket és kötelezettségeket szabhat, amelyeket szükségesnek ítél annak biztosításához, hogy ne kerülhessen sor a verseny közös érdekekkel ellentétes mértékben történő torzítására.

⁽⁵¹⁾ A teljes csoport mérlegfőösszege ugyanebben az időszakban 12,2 %-kal csökkent.

⁽⁵²⁾ V.ö. a COMP/36.571/D-1 sz. – Osztrák bankok („Lombard Club”) ügyben a Szerződés 81. cikke szerinti eljárásban 2002. június 11-én hozott bizottsági határozattal is (HL L 56., 2004.2.24., 1. o.), (8) preambulumbekzdés.

(216) Ebben az összefüggésben a Bizottság azt szeretné biztosítani, hogy ne kerüljön, illetve kerülhessen sor további olyan támogatás(ok) nyújtására, amely(ek) befolyásolná(k) a jelen határozat tárgyát képező támogatási intézkedés arányosságát. A Bizottság tudomásul vette ugyan a BAWAG-PSK Ausztria által közvetített, más támogatások nyújtására vonatkozó, 2010. év végéig tett ígéreteit, utal azonban arra, hogy az iránymutatások 3.3. bekezdése szerint e határozattól számítva tízéves időtartamra a BAWAG-PSK számára nyújtandó szerkezetátalakítási támogatásokra minden esetben általános tilalom van érvényben. A tett ígéretek a Bizottság véleménye szerint az iránymutatások 46. pontjának c) alpontja értelmében megfelelőek és szükségesek. Az általános tilalom nem vonatkozik a Szerződés 87. cikkének (2) bekezdése szerinti támogatásokra. A Bizottság a kitűzött célokra tekintettel elfogadhatja, hogy a BAWAG-PSK az Európai Unió által együttfinanszírozott kutatási projektek keretében nyújtott támogatásokban, jóváhagyott szabályozások keretében általános képzési intézkedésekhez⁽⁵³⁾ nyújtott támogatásokban és jóváhagyott szabályozások keretében energiatakarékossági intézkedésekhez⁽⁵⁴⁾ nyújtott támogatásokban részesüljön, mivel ilyen támogatások a kezességvállalás támogatási elemének arányosságára nem gyakorolnának lényeges hatást.

(217) A (197) és (198) preambulumbekkezdésekben említett ígéretek továbbá a Bizottság véleménye szerint teljesítik az iránymutatások 46. pontjának a) és b) alpontjai szerinti követelményeket.

VIII. KÖVETKEZTETÉS

(218) A Bizottság megállapítja, hogy az Ausztria által 900 millió EUR összegű kezességvállalás formájában nyújtott támogatás a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésébe ütközik, ezért jogellenes. A támogatás a közös piaccal mégis összeegyeztethetőnek tekinthető, amennyiben a vállalt kötelezettségek teljesítése megvalósul,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatás, amelyet Ausztria a BAWAG-PSK szerkezetátalakításához 900 millió EUR teljes összegű állami kezesség-

⁽⁵³⁾ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének képzési támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 68/2001/EK bizottsági rendelet szerint (HL L 10., 2001.1.13., 20. o., a legutóbb a 2007/72/EK határozattal (HL L 32., 2007.2.6., 180. o.) módosítva) az „általános képzési intézkedések” olyan oktatási intézkedések, amelyek nemcsak vagy nem elsősorban a munkavállaló támogatott vállalkozásnál jelenleg betöltött vagy későbbiekben betöltendő beosztására vonatkoznak, hanem más vállalkozásoknál vagy munkaterületeken messzemenően hasznosítható képesítéseket adnak és így jelentősen növelik a munkavállaló foglalkoztathatóságát.

⁽⁵⁴⁾ A környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatás (HL C 37., 2001.2.3., 3. o.) szerint energiatakarékossági intézkedések különösen azok az intézkedések, amelyek révén a vállalkozások csökkenteni tudják a termelési folyamatukban felmerülő energiafelhasználást.

vállalás formájában nyújtott, a közös piaccal akkor összeegyeztethető, amennyiben a 2. cikkben felsorolt feltételek és kötelezettségek teljesítése megvalósul.

2. cikk

(1) Ausztria biztosítja, hogy a BAWAG-PSK szerkezetátalakításához készült, a Bizottságnak 2007. január 3-án megküldött tervet teljes terjedelmében végrehajtsák.

(2) Ausztria biztosítja, hogy az alábbi részesedéseket egy, a BAWAG-PSK-csoporttól független harmadik személynek értékesítik:

a) Egy, a P.S.K. Versicherung AG-ban és a BAWAG-Versicherung Aktiengesellschaft-ban lévő több mint 50 %-os részesedés legkésőbb a [...] -i mérlegben megjelenő értékesítése és a vevőnek a fennmaradó tulajdonrészekre vételi opció biztosítása.

b) Mintegy [...] millió EUR értékű ingatlan legkésőbb a [...] -i mérlegben megjelenő értékesítésének végrehajtása.

c) A [...] -ben lévő [...] %-os részesedés legkésőbb a [...] -i mérlegben megjelenő értékesítése.

d) Az ATV Privat-TV Services AG-ban lévő 42,56 %-os részesedés legkésőbb a [...] -i mérlegben megjelenő értékesítése.

e) A [...] legkésőbb a [...] -i mérlegben megjelenő értékesítése.

(3) Ausztria biztosítja, hogy a BAWAG-PSK Ausztriának nyújtott kölcsöneinek állományát a 2007. üzleti év végéig legfeljebb [...] milliárd EUR-ra csökkenti. Ezt az összeget [...] -ig nem haladja meg. Ez alól kivételt képeznek a BAWAG-PSK-csoport társaságainak meglévő kötelezettségei, amelyek a már elfogadott beszerzési eljárások jövőbeli kölcsönrészleteiből származnak.

(4) A BAWAG-PSK [...] -tól kezdődően [...] időtartamra nem választható állami adókötelezettségek kibocsátójának.

(5) 2010. december 31-ig a BAWAG-PSK az EK-Szerződés 87. cikkének (2) bekezdése szerinti támogatásokon, az Európai Unió által társfinanszírozott kutatási projektek keretében nyújtott támogatásokon, jóváhagyott szabályozások keretében általános képzési intézkedésekhez nyújtott támogatásokon és jóváhagyott szabályozások keretében energiatakarékosági intézkedésekhez nyújtott támogatásokon kívül nem részesülhet más támogatásban. Az elkövetkező tíz évben szerkezetátalakítási támogatások nem engedélyezhetők számára.

(6) Ahhoz, hogy az (1)–(5) bekezdésben foglalt feltételek teljesítését ellenőrizni lehessen, Ausztria 2010-ig rendszeresen küld jelentéseket a BAWAG-PSK szerkezetátalakításának lépéseiről. Az első éves beszámolót 2009. januárban kell előterjeszteni. A következő beszámolók a 2009. és 2010. évre vonatkoznak és ezeket 2010, illetve 2011. március végéig kell betervezni.

3. cikk

Ausztria a jelen határozat közzétételétől számított két hónapon belül közli a Bizottsággal azokat az intézkedéseket, amelyeket a határozat teljesítése érdekében foganatosított.

4. cikk

Ennek a határozatnak a címzettje az Osztrák Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2007. június 27-én.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja